

**TAMPERE (TEISKO)
HIRVINIEMI JA SISARUSPOHJA**

**Osayleiskaava-alueiden
arkeologinen inventointi 2007**

Pirkanmaan maakuntamuseo

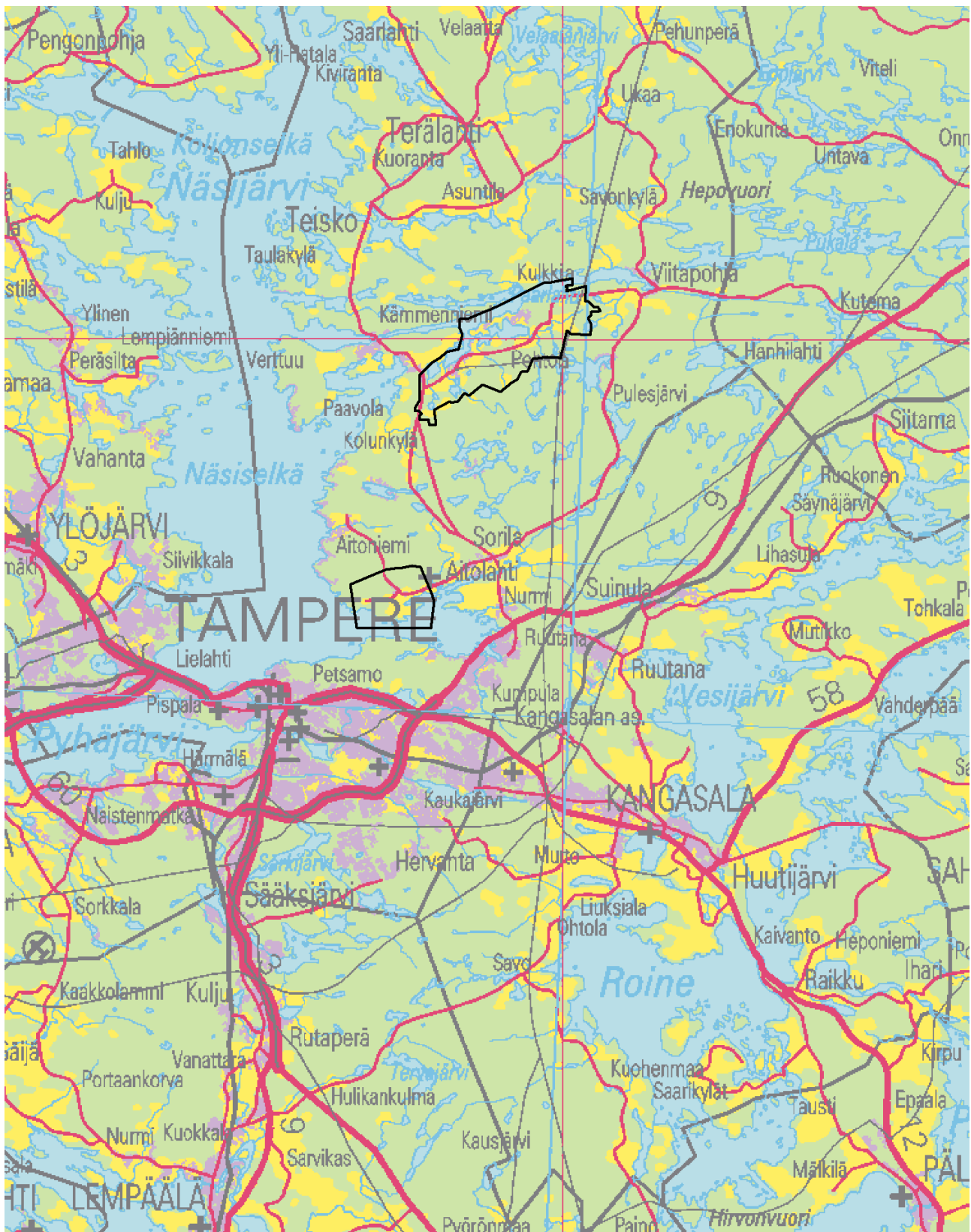
OTE SISARUSPOHJAN KOHTEISTA

SISÄLLYSLUETTELO

TIEKARTTAOTE	2	
PERUSKARTTAOTTEET ; tutkimusalueet	3	
tarkastetut alueet	5	
1. Johdanto	7	
1.1 Inventoinnin taustaa ja tulokset lyhyesti	7	
2. Tutkimusalue	8	
2.1. Yleistä	8	
2.2. Hirviniemen tutkimusalue	8	
2.2.1 Hirviniemen historiaa	8	
2.3. Sisaruspohjan tutkimusalue	10	
2.3.1. Sisaruspohjan historiaa	10	
3. Alueen arkeologia	11	
3.1. Aikaisemmat arkeologiset tutkimukset	12	
3.2. Vuoden 2007 inventointi	12	
3.3. Ennestään tunnetut kohteet ja niiden tarkistus	12	
4. Inventoinnin tulokset	14	
Kohdeluettelo	14	
KIINTEÄT MUINAISJÄÄNNÖKSET	15	
1. Tampere (Teisko) Piriläntie E	(asuinpaikka - kivikausi)	15
2. Tampere (Teisko) Hirviniemi Kiikkinen	(as.paikka - yksinäistalo - hist. - keskiaika)	19
3. Tampere (Teisko) Hirviniemi Ruokonen	(as.paikka - yksinäistalo - hist. - keskiaika)	24
4. Tampere (Teisko) Hirviniemi Keso 3	(as.paikka - yksinäistalo - hist. - keskiaika)	29
5. Tampere (Teisko) Hirviniemi, ryhmäkylä	(as.paikka - kyläntontti - historiallinen - keskiaika)	34
6. Tampere (Teisko) Pohtola, ryhmäkylä	(as.paikka - kylätontti - historiallinen - keskiaika)	39
7a. Tampere (Teisko) Vattula Vattula	(as.paikka - yksinäistalo - hist. - keskiaika)	44
7b. Tampere (Teisko) Vattula Ylinen	(as.paikka - yksinäistalo - hist. - keskiaika)	44
8. Tampere (Teisko), Värmälä Pirilä	(as.paikka - yksinäistalo - hist. - keskiaika)	49
9. Tampere Hirviniemi, Uusi-Kölli	(kivirakenne - rajakivi - historiallinen)	54
10. Tampere (Teisko) Pohtola, Lahdentausta	(valmistuspaikka - mylly - historiallinen)	58
MUUT KOHTEET		63
11. Tampere (Teisko) Junkkari N-NW-pelto	(löytöpaikka - kivikausi - historiallinen)	63
12. Tampere (Teisko) Pohtola, Ala-Pärri	(löytöpaikka - kivikausi)	67
13. Tampere (Teisko) Hirviniemi, Kiikkinen 2	(maarakenne - kaivanto - historiallinen)	70
14. Tampere (Teisko) Hirviniemi, Ruokonen 2	(maarakenne - kaivanto - historiallinen)	70
15. Tampere (Teisko) Värmälä, Valkeamäki SW-rinne	(kivirakenne - latomus - historiallinen)	75
LÄHTEET		79
MUSTAVALKONEGATIIVILUETTELO		80
DIGITAALIKUVALUETTELO (Luetteloitu Pirkanmaan maakuntamuseon kokoelmiin)		82

Tampere (Teisko) Hirviniemi ja Sisaruspohja. Osayleiskaava-alueiden arkeologinen inventointi 2007

Ote maantiekartasta MK 1: 40 000

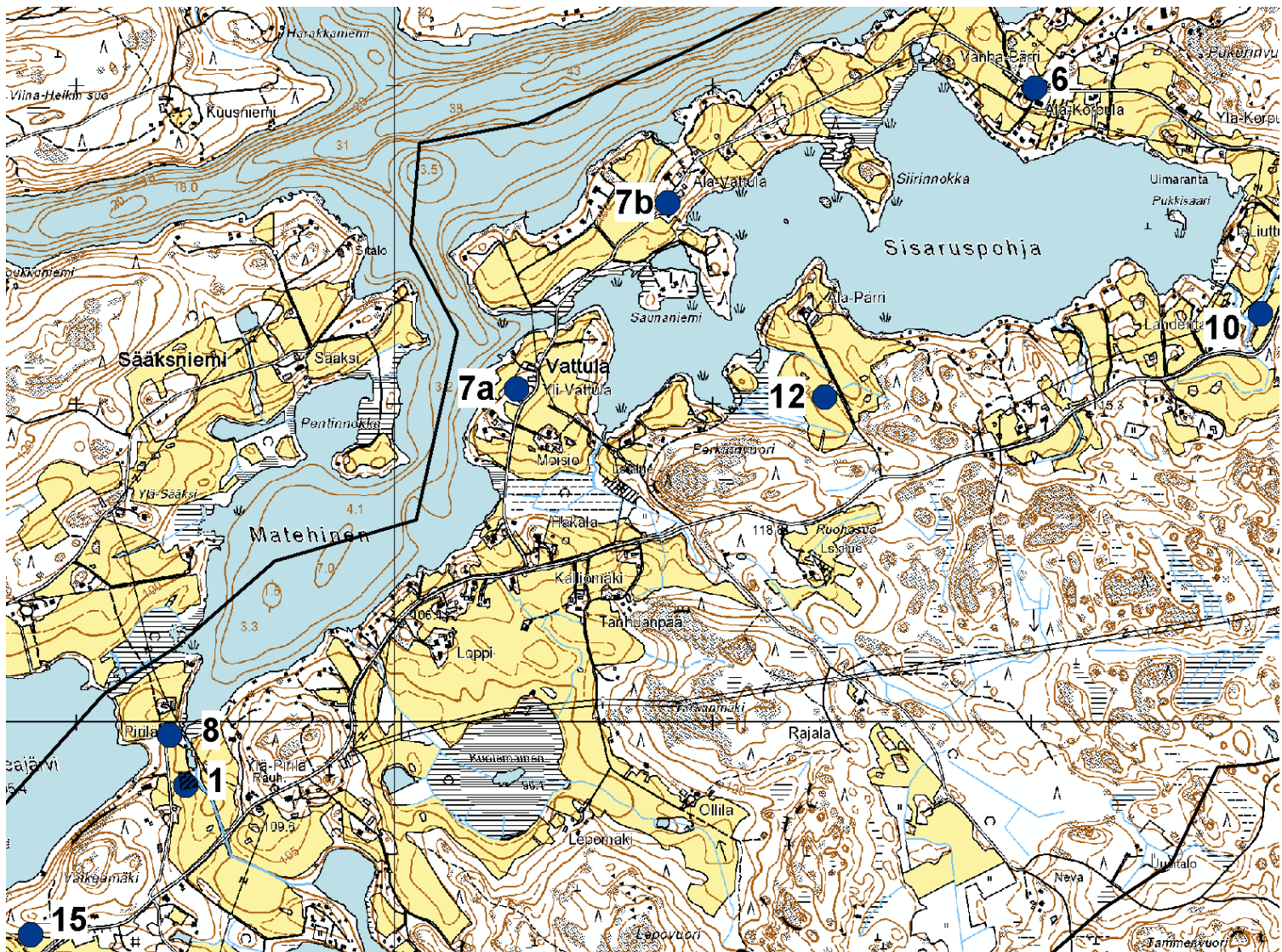

Kartalle merkitty osayleiskaava-alueet. (pohjakartta ©Maanmittaushallitus)

Tampere (Teisko) Hirviniemi ja Sisaruspohja. Osayleiskaava-alueiden arkeologinen inventointi 2007

Inventointikohteet Sisaruspohja

PK 2124 10 Kämmenniemi MK 1: 20 000

Kiinteät muinaisjäännökset:

1. Tampere (Teisko) **Piriläntie E**

(asuinpaikka - kivikausi)

6. Tampere (Teisko) **Pohtola ryhmäkylä**

(as.paikka - kylätontti - historiallinen - keskiaika)

7a. Tampere (Teisko) **Vattula Vattula**

(as.paikka - yksinäistalo - hist. - keskiaika)

7b. Tampere (Teisko) **Vattula Ylinen**

(as.paikka - yksinäistalo - hist. - keskiaika)

8. Tampere (Teisko), **Värmälä Pirilä**

(as.paikka - yksinäistalo -hist. - keskiaika)

10. Tampere (Teisko) **Pohtola, Lahdentausta**

(valmistuspaikka - mylly - historiallinen)

Löytöpaikka:

12. Tampere (Teisko) Pohtola, **Ala-Pärri**

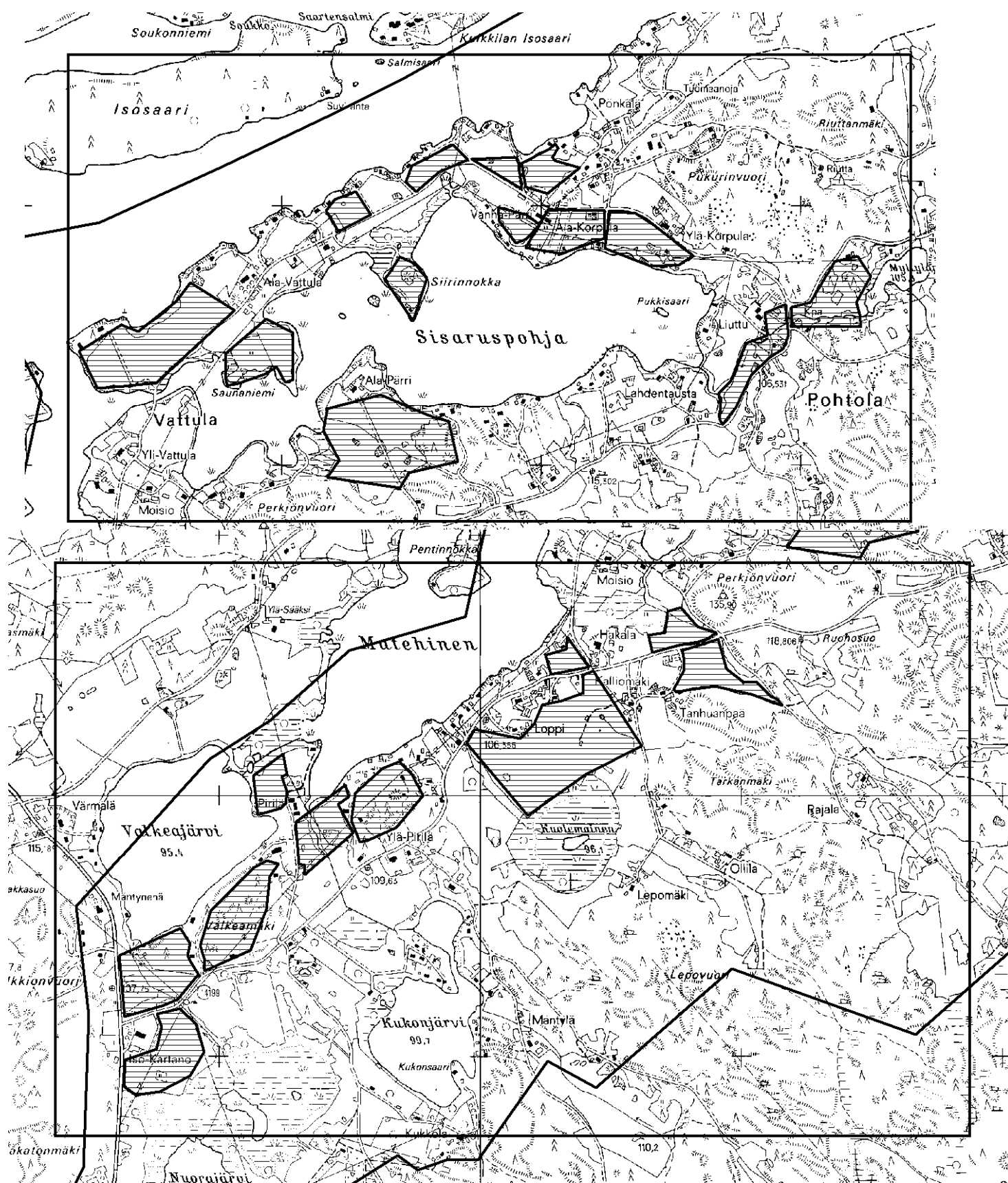
(löytöpaikka - kivikausi)

Muut kohteet:

15. Tampere (Teisko) Värmälä, **Valkeamäki SW-rinne**

(kivirakenne - latomus - historiallinen)

PK 212410 Kämmenniemi MK 1: 20 000

1. Johdanto

1.1. Inventoinnin taustaa ja tulokset lyhyesti

Tampereen kaupungin tavoitteena on laatia uusi yleiskaava Hirviniemen alueelle vuoden 2009 loppuun mennessä ja Sissaruspohjan alueelle vielä vuoden 2008 aikana. Aikaisempien arkeologisten tutkimusten perusteella tiedetään, että molemmilla aluilla on ainakin yksi kivikautinen asuinpaikka ja lisäksi alueilla on keskiaikaisia kyliä. Näiden seikkojen johdosta Pirkanmaan maakuntamuseo suoritti alueilla arkeologisen inventoinnin syksyllä 2007. Kenttätöihin oli käytettävissä yhteensä 8 työpäivää, joista kolme käytettiin Hirviniemen alueeseen ja viisi Sissaruspohjan alueeseen. Kenttätöitä suoritettiin lokakuussa 2007.

Kenttätöitä teki FM Hanna-Leena Salminen ja työn valvojana toimi tutkija Ulla Lähdesmäki Pirkanmaan maakuntamuseosta. Inventoinnin esityössä oli suurena apuna Tampereen kaupungin yleiskaavoitusosaston toimesta tehty alueiden kulttuuriympäristöinventoinnit, yleiskaavoitusosastolta saatiin myös tutkimusalueiden vanhat kartat digitaalisessa muodossa, kiitokset suunnitteluinsinööri Ulla-Kristiina Nummelle.

Inventoinnissa paikallistettiin yksi esihistoriallinen asuinpaikka ja kahdeksan historiallisen ajan talon- tai kyläpaikkaa sekä 2 muuta historiallisen ajan kohdetta. Nämä kaikki määriteltiin kiinteiksi muinaisjäännöksiksi. Talon- tai kyläpaikkojen luokittelu ja rajaaminen tehtiin Museoviraston Rakennushistorian osaston ohjeen (päiväty 18.4.2007) mukaan. Säilyneiksi osiksi määriteltiin vanhojen karttojen osoittama talon tai kylätontin alue kokonaisuudessaan, kun tontti on autioitunut myöhemmin tai sille on modernina aikana rakennettu vain vanha tilakeskus tai pientaloja. Rajaukset perustuvat pääosin kartta-analyysiin ja osin maastohavaintoihin, kenttätöaikana ei ollut ajallisesti mahdollisuutta tehdä koekuoppia talo- tai kylätonttikohteille. Inventoinnissa kiinteiksi muinaisjäännöksiksi määritellyt talon- tai kyläpaikat ovat käytettävissä olleen lähdemateriaalin perusteella peräisin ainakin 1500-luvulta ja todennäköisesti myöhäiskeskiajalta 1400-luvun puolelta. Kaksi muuta historiallisen ajan kohdetta ovat rajakivi ja myllynpaikka.

Inventoinnissa löydettiin myös kahdesta kohteesta kvartsi-iskoksia, nämä kohteet luokiteltiin kivilukautisiksi löytöpaikoiksi. Lisäksi paikallistettiin kolme kohdetta, jotka liittyvät ympäristönsä elinkeinoihin tai maankäyttöön, nämä kohteet ovat 2 vanhaa

soran/hiekanottoaluetta Hirviniemessä sekä yksi laaja peltoraunioalue Sisaruspohjassa Värmälässä.

2. Tutkimusalue

2.1. Yleistä

Molemmat tutkimusalueet sijaitsevat entisen Teiskon kunnan alueella Tampereen kanta-kaupungin alueesta pohjoiseen. Alueet rajoittuvat Näsijärven rantaan, yksi uuden kaavan tarpeeseen vaikuttavista seikoista onkin ollut rantojen rakentaminen. Varsinkin Sisaruspohjan alueella mökkejä on jo ilmestynyt rannoille viimeisten vuosikymmenten aikana useita.

2.2 Hirviniemen tutkimusalue

Hirviniemi sijaitsee noin 4,5 kilometriä koilliseen Tampereen ylipistolliselta keskussairaalalta entisen Teiskon kunnan alueella. Inventoitava alue eli uuden osayleiskaavan alue rajautuu etelässä Näsijärveen Hirviniemen jakokunnan etelärajaan. Pohjoisessa aluetta ei rajaa mikään selkeä luonnonmuodostelma tai muu raja, alue on harvaan asuttua metsäistä ja mäkistä maastoa. Lännessä alue rajautuu ennen Aitolahden vanhaa kirkkoa suunnilleen Laalahden ja Hirviniemen jakokuntien välisen rajan suuntaisesti, idässä uusi osayleiskaava-alue ulottuu noin 350 metriä Diabeteskeskuksesta eteenpäin, myöskään täällä rajaa ei muodosta mikään luonnonmuodostuma, tie, tontti tai muu vastaava. (Ks. Ote maantiekartasta s. 2)

Alue on vanhaa maatalousvaltaista asutusaluetta ja suurin osa vanhasta viljelyalasta on viljelyssä edelleen. Tosin viljelijöiden määrä on laskenut, alueen alkuperäisistä tiloista maataloutta ei enää harjoiteta kaikissa. Viime vuosina alueelle on tullut runsaasti uutta omakotitaloasutusta. Tampereen kaupungin läheisyys ja hyvät kulkuyhteydet ovat vaikuttaneet siihen, että alueen tonteista on tullut kysyttyjä.

2.2.1 Hirviniemen historiaa

Vanhojen karttojen mukaan Hirviniemessä oli 1700-luvun lopulla 5 taloa ja näiden lisäksi ainakin 1 torppa. Ruukonen, Keso ja Kiikkinen sijaitsivat kukin yksinään omien viljelysmaidensa ympäröiminä, kun taas Junkkari, Kölli ja Lampu sijaitsivat vielä tuolloin

ryhmäkylänä Kilunpohjan eteläpuolen niemessä. Lampun talo siirrettiin perimätiedon mukaan 1820-luvulla nykyiselle paikalleen Aitonimentien pohjoispuolelle. Vuoden 1540 maakirjasta käy ilmi, että kaikki talot olivat olemassa jo tuolloin ja että Lampun talo oli aikaisemmin ollut osa Junkkaria. Vuosien 1558-1559 papinmanttaaliluetteloissa Ruukonen, Kiikkinen ja Keso olivat omia kyliään, yksinäistaloja, kun taas Junkkari, Kölli ja Lampu muodostivat varsinaisen Hirviniemen kylän. Suvanto arvelee, että Ruukonen ja Keso olisivat myöhäiskeskiaikaisia uudistiloja ja lähteiden mukaan Lampu ja Junkkari olisivat kuuluneet 1400-luvulla pirkkalalaisen Jönis Gammallin omistuksiin, ehkä eräalueena. Tämän perusteella kaikki alueen talot voivat olla suunnilleen saman ikäisiä eli perustettu viimeistään 1400/1500-lukujen taitteessa. (Suvanto 1988:227, 245)

Kaikki alueen kantatilat esiintyvät 1700-luvun lopun kartalla ja ovat osin samalla paikalla nykyisinkin, ilman että moderni rakentaminen on suuremmin tuhonnut niiden alueita, joten niiden alueet määriteltiin kaikki kiinteiksi muinaisjäännöksi.

Kuva 1. Hirviniemen isojakokartta vuodelta 1781, kartan on piirtänyt Johan Florin.

Hirviniemestä löydettiin myös kivrakenne, joka sijaintinsa ja vanhojen karttojen rajamerkintöjen perusteella on todennäköisesti rajakivi. Lisäksi Junkkarin N-NW puolen

peltoalueelta löydettiin 1 kvartsi-iskos ja 1 pii-iskos sekä historiallisen ajan löytöaineistoa, tämä alue määriteltiin löytöpaikaksi. Kiikkisen ja Ruokosen talonpaikkojen läheisyydestä paikallistettiin myös 2 mahdollista vanhaa soran- tai hiekanottoaluetta. Näitä alueita ei määritellä tällä hetkellä kiinteiksi muinaisjäänöksiksi, mutta ne kertovat alueen asutus- ja elinkeinohistoriasta. Arkistolähteiden laajempi läpikäyminen ja arkeologinen kenttätutkimus voi antaa uutta tietoa näiden alueiden todellisesta käytöstä.

2.3 Sisaruspohjan tutkimusalue

Sisaruspohja sijaitsee Teiskossa, Tampereen pohjoisella suuralueella noin 25 km kaupungin keskustasta pohjoiseen Näsijärveen kuuluvan Paarlahden etelärannalla. Osayleiskaava-alue rajautuu lännessä Kaitavedentiehen, pohjoisessa Valkeajärveen, Matehiseen, Sisaruspohjaan ja Paarlahteen, idässä samalla johtoalueella rinnakkain kulkeviin 400 kV:n ja 110 kV:n voimalinjoihin sekä valmisteilla olevaan Viitapohjan osayleiskaavaan. Etelässä kaava-alue rajautuu harvaan asuttuun metsäalueeseen sekä 110 kV:n voimalinjaan.

(<http://www.tampere.fi/kaupunkisuunnittelu/kaavoitus/yleiskaavoitus/sisaruspohja.html>)

Sisaruspohja on myös vanhaa maatalousvaltaista aluetta kuten Hirviniemikin, asutettuina ovat edelleen myös suuri osa alueen alkuperäisistä talon- tai kyläpaikoista, mutta maatalous ei enää ole ainakaan pääelinkeino kaikissa. Alueelle on rakennettu parin viime vuosikymmenen aikana runsaasti vapaa-ajanasuntoja ja jonkun verran pysyvään asumiseen tarkoitettuja omakotitaloja.

2.3.1. Sisaruspohjan historiaa

Sisaruspohjan alueella on ollut varmuudella keskiajalla kirjallisten lähteiden mukaan Värmälän yksinäistalo, Vattulan ja Pohtolan kylät mainitaan puolestaan 1540 vuoden maakirjassa. Suvanto arvelee, että 1540 vuoden maakirjassa esiintyvät talot olisi kaikki perustettu 1400-luvun asutuskaudella.

Värmälän yksinäistalo jakautui neljäksi taloksi 1540 maakirjan laatimiseen mennessä. Näistä yksi autioitui melko pian, yhdestä tuli nykyinen Pirilän tila ja kaksi tiloista yhdistettiin ja myöhemmin niistä tuli rustholli. Rusthollin eli Vähä-Kartanon alue ei kuulu uuden osayleiskaavan alueeseen.

Vattulan kylässä oli puolestaan vuonna 1556 kaksi lampuotitilaa, jotka joutuivat tuolloin kirkolta kruunulle. Nämä talot olivat Ylinen ja Vattula. 1700-luvun kartoissa Pohtolassa oli puolestaan viisi taloa, jotka sijaitsivat tiiviinä ryhmäkylänä nykyisen Sisaruspohjantien molemmin puolin. Näistä taloista Pärin kantatila oli jaettu vuonna 1768 Ylä- ja Ala-Pärin taloiksi. Ylä-Päri säilyi vanhan ryhmän kyläpaikalla ja Ala-Pärin talo puolestaan rakennettiin Sisaruspohjan etelärannalle niemennokkaan, josta on hienot näkymät vastarannalle. Kylätontilla olivat lisäksi Korpula ja Pänkälä. (Suvanto 1988: 229-230)

Kiinteiksi muinaisjäännöksiksi määriteltiin alueelta kaikki varmasti viimeistään 1500-luvulla asutetut talon- tai kyläpaikat. Nämä ovat Pohtolan ryhmäkylän alue, Vattulan kylästä nykyinen Yli-Vattula sekä Ala-Vattulan eteläpuolella 1800-luvun kartassa näkynyt talonpaikka, vanha Vattulan tila sekä Pirilän yksinäistalon alue.

Lisäksi Sisaruspohjan alueelta löydettiin kivistä löytöjä kahdesta paikasta. Näistä toinen löytöalue, Piriläntie E, määriteltiin kiinteäksi muinaisjäännökseksi ja Ala-Päri löytöpaikaksi.

3. Alueen arkeologia

3.1. Aikaisemmat arkeologiset tutkimukset

Tampereen koko kaupunki inventointiin Tampereen museoiden toimesta (nyk. Pirkanmaan maakuntamuseo) vuonna 1994-1995. Inventoinnin kenttätöitä suoritti HuK Teija Nurminen vuoden 1994 touko-kesäkuussa ja raportin kirjoitti Ulla Rajala talvella 1995. Tätä ennen Jouko Rätty oli inventoinut silloisen Tampereen kaupungin alueen vuonna 1971 (raportti 1972). Teisko ei kuitenkaan vielä tuolloin kuulunut Tampereen kaupunkiin, joten vuoden 1971 inventointi ei koskenut nyt tarkastettavia alueita. Maarit Suni suoritti vuonna 1975 Teiskon alueen pikaininventoinnin sen jälkeen, kun alueet liitettiin Tampereen kaupunkiin.

Vuoden 1994 inventoinnissa oli tavoitteena tarkastaa kaikki siihen mennessä tunnetut kiinteät muinaisjäännökset ja irtolöytöpaikat. Lähes kaikki kohteet käytiinkin läpi, muutamia irtolöytöpaikkoja ja Niihaman ryssänuunia lukuun ottamatta (Rajala 1995: 1). Tämän hetkinen tieto kohteista perustuu siis suurelta osin vuoden 1994 inventointiin sekä sen jälkeen osaan kohteista tehtyihin viranomaistarkastuksiin. Tämän vuoden inventoinnin valmisteluissa kohteiden paikallistamisessa käytettiin julkaisua *Pirkanmaan kiinteät muinaisjäännökset* vuodelta 2005.

3.2. Vuoden 2007 inventointi

Inventoinnin tavoitteena oli käydä kaikilla alueen tunnetuilla kiinteillä muinaisjäännöksillä ja irtolöytökohteilla ja tarkastaa niiden säilyneisyys silmämääräisesti. Inventoinnin pääpaino oli uusien kohteiden etsimisessä. Esityövaiheessa tutustuttiin alueen luonnonympäristöön ja perehdyttiin alueen kivikautisiin rannankorkeuksiin. Historiallisen asutuksen kohdalla käytettiin hyväksi alueelta olevia vanhoja karttoja. 1700- ja 1800-lukujen kartat asemoitiin nykyiselle peruskartalle (v. 2006) inventoijan toimesta. Tässä oli apuna Tampereen kaavoitusosaston laatimat kulttuuriympäristöselvitykset kummastakin alueesta Hirviniemestä vuodelta 2007 ja Sisaruspohjasta vuodelta 2002. Hirviniemen alueen kartat oli saatavilla myös valmiiksi Map info-ohjelmassa asemoituina, tosin inventoinnin tarpeisiin asemointeja oli tarpeen tarkentaa.

Kenttätöissä käytettiin GPS-laitetta Magellan SporTrak kohteiden paikallistamisessa. Kaikkien kohteiden kohdalla GPS-laite ei kuitenkaan antanut tarpeeksi tarkkaa tietoa. Kohteiden sijainti arvioitiin myös silmämääräisesti ja askelmittaisina etäisyyksinä jostain lähistön kiinteästä kohteesta. Kohteet dokumentoitiin valokuvaamalla digitaalikameralla ja sekä mustavalkofilmille ja kuvailemalla sanallisesti. Kohteiden sijaintikoordinaatit saatiin Map info-ohjelmassa digitaalisesta peruskartasta versio 2006. Jokaisen kohteen sijainti näkyy kohdetietojen yhteydessä olevassa peruskarttaotteessa (MK 1:20 00) ja yleiskartassa (MK 1: 2000, 1:5000), yleiskartan pohjana on Tampereen kaupungin virastokartta. Kohdetietojen yhteydessä selvitetään myös kunkin kohteet yhteydessä käytetyt tutkimusmenetelmät.

3.3. Ennestään tunnetut kohteet ja niiden tarkistus

Kiinteät muinaisjäännökset

1. Keso 1 ja 2

Kivikautinen asuinpaikka *Rauhoitusluokka: 2*

KM 13929 poikkiteräinen kivikirves, sädekiviliusketta

KM 18823 verkon painokivi (läheltä)

KM Kvartsi-iskoksia

Alue tarkastettiin vuoden 2007 inventoinnissa. Peltoalueesta oltiin kenttätöajankohtaan mennessä kynnetty W-osa, joten sillä osin voitiin suorittaa pintapoimintaa. Pellossa

havaittiin joitain kvartseja sekä runsaasti piitä, josta suurin osa oli kuitenkin selkeää tuluspiitä. Löytöjä ei kuitenkaan poimittu talteen. Muita uusia havaintoja ei tehty. Alue on säilynyt samanlaisena kuin vuoden 1994 inventoinnin aikana. Peltö on aktiivisessa viljelyssä.

Digitaalinen kuva: 5-6

2. Iso-Kartano

Kivikautinen asuinpaikka *Rauhoitusluokka: 3*

KM 19767:1 Kvartsi-iskoksia

Iso-Kartanon kohde on vuoden 2005 julkaisuun *Pirkanmaan kiinteät muinaisjäännökset* määriteltä luokkaan 3. Pidetään todennäköisenä, että kohde on tuhoutunut viljelyn vaikutuksesta ajan saatossa. Alue tarkastettiin kuitenkin vuoden 2007 inventoinnissa. Asuinpaikka lienee sijainnut peltoalueella, joka ei enää ole viljelyssä. Muita muutoksia alueella ei havaittu verrattuna vuoden 1994 olosuhteisiin.

Digitaalinen kuva: 17

Irtolöytökohteet

3. Pohtola

Kivikautinen irtolöytö; kourutaltoa

KM 2877:12

diarioitu vuonna 1893

Löytöalue on arvioitu vuoden 1994 inventointiin ja tämä alue tarkastettiin vuoden 2007 inventoinnissa, mitään uusia havaintoja ei tehty.

Digitaalinen kuva: 1

4. Köllin pelto

Kivikautinen irtolöytö, tasataltoa

Alue tarkastettiin vuoden 2007 inventoinnissa, mutta mitään uusia havaintoja ei tehty verrattuna vuoden 1994 inventointiin.

Vuoden 2007 inventoinnissa löydettiin 1 kvartsi- ja 1 pii-iskos Junkkarin tilakeskuksen W-NW-peltoalueelta, tämä kohde määriteltiin löytöpaikaksi.

Digitaalinen kuva: 1

4. Inventoinnin tulokset

Kaikkia inventoinnissa todettuja kiinteitä muinaisjäännöksiä ja löytöpaikkoja ehdotetaan rauhoitusluokkaan 2. Nämä ovat siis rauhoitettuja kohteita, joiden arvon selvittäminen edellyttää tarkempia tutkimuksia, myös inventoinnissa todettuja muita kohteita ehdotetaan luokkaan 2, jotta niiden tarkempi tarkoitus ja ajoitus voitaisiin selvittää.

Inventoinnin mustavalkonegatiivit ja löydöt on arkistoitu/luetteloitu Museoviraston arkeologian osaston kokoelmiin (ks. luettelot raportin lopussa). Raportin värikuvat ovat digitaalkuvia, jotka on luetteloitu Pirkanmaan maakuntamuseon kokoelmiin. Raportista on kopiot myös Museoviraston arkeologian osaston topografisessa arkistossa ja Museoviraston rakennushistorian osaston arkistossa.

14.12.2007 Hanna-Leena Salminen

Inventointikohteet

	Kohde	X	Y	Z	I	P	Tyyppi	Ajoitus
1	Piriläntie E	2494336	6834833	100-102	3335227	6838760	Asuinpaikka	Kivikausi
2	Hirviniemi Kiikkinen	2493030	6825150	102-104	3333476	6829145	Asuinpaikka	Historiallinen (keskiaika)
3	Hirviniemi Ruokonen	2493790	6826050	102-104	3334277	6830009	Asuinpaikka	Historiallinen (keskiaika)
4	Keso 3	2493165	6845943	104-106	3334569	6849916	Asuinpaikka	Historiallinen (keskiaika)
5	Hirviniemi, Hirviniemi	2493605	6825646	98-100	3334073	6829614	Asuinpaikka	Historiallinen (keskiaika)
6	Pohtola Pohtola	2497000	6837000	104-106	3337989	6840803	Asuinpaikka	Historiallinen (keskiaika)
7a	Vattula Vattula	2495870	6836620	102-104	3336842	6840475	Asuinpaikka	Historiallinen (keskiaika)
7b	Vattula Ylinen	2495410	6836030	104	3336355	6839907	Asuinpaikka	Historiallinen (keskiaika)
8	Värmälä Pirilä	2494280	6834950	100-102	3335177	6838880	Asuinpaikka	Historiallinen (keskiaika)
9	Uusi-Kölly	2493201	6825140	104	3333646	6829127	Kivirakenne	Historiallinen (keskiaika)
10	Lahdentausta	2497700	6836280	100	3338655	6840051	Valmistuspaikka	Historiallinen, uusi aika
11	Junkkari W-NW peltoalue	2493370	6825440	100	3333829	6829419	Löytöpaikka	Kivikausi
12	Ala-Pärri	2496360	6836038	100-101	3337305	6839871	Löytöpaikka	Kivikausi
13	Kiikkinen 2	2493190	6825150	104-106	3333636	6829137	Maarakenne	Historiallinen, uusi aika
14	Ruokonen 2	2493610	6826070	103-108	3334098	6830037	Maarakenne	Historiallinen, uusi aika
15	Valkeamäki SW-rinne	2493860	6834330	103-104	3334728	6838280	Peltoraunioita	Historiallinen, uusi aika

Taulukko 1. Inventointikohteet

Kiinteät muinaisjäännökset

1. Tampere (Teisko) **Piriläntie E**

(asuinpaikka – kivikausi)

Mj rek.numero:

Kunta:

Tampere

Kylä:

Värmälä

Muinaisjäännöstyyppi:

Asuinpaikka

Tarkenne:

Ajoitus:

Kivikausi (mesoliittinen aika?)

Lkm:

1

*Rauhoitusluokka-
ehdotus:*

2

Sijainti:

PK 2124 10 Kämmeniemi

Löytöalueen keskikoordinaatit

X= 2494336 Y= 6834833 Z = 100-102

I = 3335227 P=6838760

Rajat:

S-N X= 2494377 - 2494307

Y=6834858 - 6834823

W-E X = 2494357 -2494303

Y = 6834833 - 6834854

S-N I = 3335269 - 3335198

P = 6838783 - 6838752

W-E I = 3335248 - 3335195

P = 6838759 - 6838783

Noin 8,4 km metriä N-NW Aitolahden vanhalta kirkolta.

Aiemmat tutkimukset:

-

Inventointilöydöt:

KM 37120: 1-6

Kiinteistötiedot:

722-2-268 (Pirilä)

Maanomistaja:

Patajoki, Teemu Samuli

Piriläntie 29 34240 Kämmeniemi

Tarkastus:

10., 24.10.2007

Kartat:

Kartta 1; peruskarttaote 1:20 000

Kartta 2; yleiskartta 1: 5000

Mustavalkonegatiivit:

144837-144838

Digitaalikuvat:

25-26 (Luetteloitu Pirkanmaan maakuntamuseon kokoelmiin)

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Kukonjärvestä Matehisenlahteen laskevan puron W-puolella ja Piriläntien E-puolella sijaitsevalla pellolla. Puron suu on Näsijärveen kuuluvan Matehisenlahden S-pohjassa. Pintapoiminnassa saaduista löydöistä suurin osa tuli peltoalueella selvästi havaittavan, korkeuskäyrää 100 seuraavan, terrassin päältä, kivisen peltosaarekkeen E-puolelta. Kohteen E-puolella, puron toisella puolella sijaitsee Matehisenmäki noin 320 m päässä, Pirilän tilan päärakennus sijaitsee noin 160 m N.

Kohteen kuvaus:

Kohteelta löydettiin pintapoiminnassa kvartsiesineitä, kvartsi-iskoksia, piitä ja palanutta luuta. Lisäksi löydettiin alueen pitkästä asutushistoriasta kertovia historiallisen ajan löytöjä,

näistä taltioitiin lasimassahelmen kappale sekä tuluspiinkappaleita. Pintapoiminnassa havaittiin myös liitupiipun varren katkelma, lasiesineen ja tasolasin kappaleita, erilaisia keramiikan kappaleita sekä kuonaa, näitä ei kuitenkaan taltioitu. Löytöalueella oli myös jonkun verran palaneita kiviä. Kohteen maakerrokset ovat todennäköisesti sekoittuneita viljelyyn liittyvien maanmuokkaustoimenpiteiden johdosta, mutta säilynyttä kiinteää muinaisjäännöstä voi olla peltomullan alla ja mahdollisesti peltosaarekkeen kohdalla.

Laajuus:

50 x 50 m

Ehdotus suoja-alueeksi:

Rajaus perustuu pintapoimintalöytöjen levintään.

Olosuhteet:

Noin 20 metriä alueen rajauksen ympärille

Lähikohteet:

Pelto oli kynnetty ja pintapoimintamahdollisuudet hyvät.

Iso-Kartano, kivikautinen asuinpaikka noin 680 m SW

Pirilä, yksittäistalon historiallinen tontti, noin 150 m N

Tutkimusmenetelmät:

Peltoalueen pintapoiminta, koepisto peltosaarekkeeseen. Koepistosta ei tehty löytöjä, peltosaarekkeeseen on ilmeisesti ajettu pellolta kiviä vuosisatojen ajan, kaivaessa vastaan tuli lähes pelkästään kiviä.

Kuva 2. Piriläntie E. Digitaalinen kuva 25.

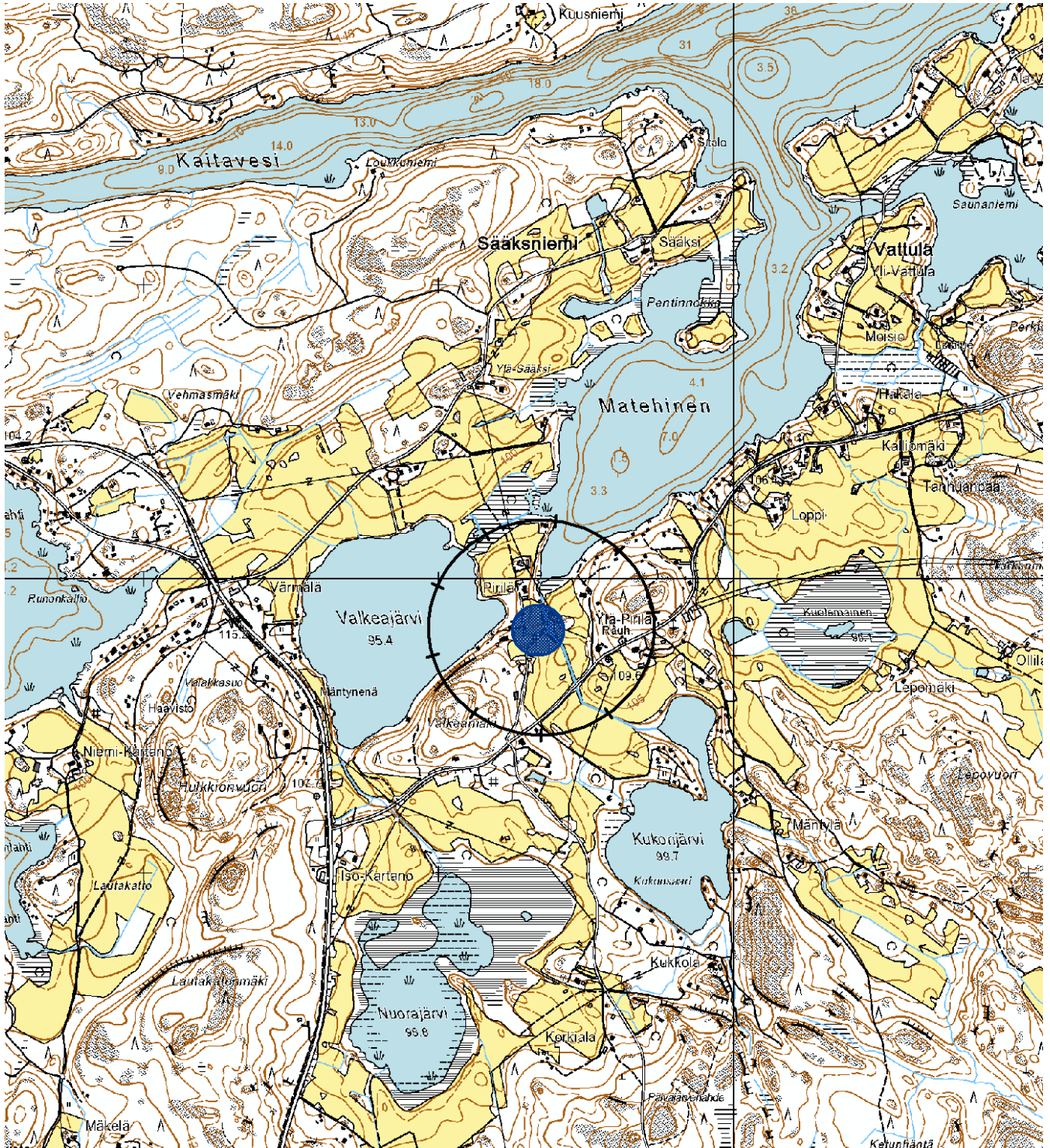
1. Tampere (Teisko) **Piriläntie E**

(asuinpaikka - kivikausi)

Kartta 1.

PK 2124 10 Kämmeniemi

MK 1: 20 000

(Perus Cd Häme, versio 2006, © Maanmittauslaitos/PiSa lupa /020/2006)

(asuinpaikka - kivikausi)

6. Tampere (Teisko) **Pohtola, ryhmäkylä**

(asuinpaikka - kylätontti - historiallinen - keskiaika)

Mj rek.numero:

Kunta: Tampere

Kylä: Pohtola

Muinaisjäännöstyyppi: Asuinpaikka

Tarkenne: Kylätontti

Ajoitus: Historiallinen, keskiaika

Lkm: 1

Rauhoitusluokka-

ehdotus: 2

Kohteen merkittävyyden ja säilyneisyyden selvittäminen vaatii lisätutkimuksia.

Sijainti: PK 2124 10 Kämmeniemi

X = 2497000 Y = 6837000 Z = 104-106 m.mpy.

I = 3337989 P = 6840803

Noin 10,9 km N-NW Aitolahden vanhalta kirkolta.

Aiemmat tutkimukset: -

Inventointilöydöt: -

Kiinteistötiedot: 714-2-105 (Vanha-Pärri)

714-3-82 (Timola)

Maanomistaja: Yli-Pärri Markku Heikki (Vanha-Pärri)

Sisaruspohjantie 119 33240 Kämmeniemi

Helenius, Timo Seppo Juhani (Timola)

Pajamäenti 18 34240 Kämmeniemi

Tarkastus: 9. ja 10.10. 2007

Kartat: Kartta 1: peruskarttaote 1:20 000

Kartta 2: yleiskartta 1: 5000 (vanha kartta)

Kartta 3: yleiskartta 1: 5000 (kylätontin rajaus)

Mustavalkonegatiivit:

Digitaalikuvat: 33-35

Sijainti ja maasto:

Pohtolan kylätontti sijaitsee Näsijärveen kuuluvien Paarlahden ja Sisaruspohjan väliin jäävällä kannaksella itäosassa. Kylätontin läpi menee nykyisin Sisaruspohjantie, kapea hiekkapintainen kylätie ja kylätontin kohdalta pohjoiseen risteytyy Pajamäentie. Kylätontti sijaitsee 1,1 km päässä Sisaruspohjantien ja Viitapohjantien risteyksestä NW. Kylätontin ympärillä on pienehköjä peltoalueita P-, E- ja S-puolilla, W-puolelta aukeavat isommat peltoalueet. Kylätontin S-puolelle, Sisaruspohjan N-rannalle on rakennettu useita kesämökkejä. Kylätontti sijaitsee ympäristöään korkeammalla kohdalla. Tontin NE-puolella on kallioinen matala mäki.

Kohteen kuvaus:

Kohde paikallistettiin inventoinnin esityövaiheessa alueen vanhojen karttojen digitoinnin perusteella. Maastokäynnillä havaittiin, että kylätontti on edelleen osin paikoillaan, vaikka alueella on tapahtunut suuriakin muutoksia. Suurin muutos on se, että kylätontilla ei enää ole kuin yksi asuttu tila (Vanha-Pärri), kun vielä 1700-luvun lopun kartassa paikalla on 5 taloa.

Pohtolan kylän talot sijaitsivat vielä 1700-luvun loppuun asti tiiviinä ryhmäkylänä, kunnes tiloja alettiin jakaa ja siirtää kauemmas vanhalta kylätontilta.

Aivan kylätontin E-puolella on Ala-Korpulan vanha asumaton päärakennus ja 1900-luvun alussa rakennetun ison navetan kivijalka. On mahdollista, että vanhan kartan ja sen asemoinnin virheiden perusteella myös Ala-Korpulan talon alue on ainakin osittain vanhalla kylätontilla.

Pärrin tilakeskuksen rakennuksiin kuuluu päärakennus sekä useita piharakennuksia.

Kylätontin S-puolen pellon pintapoiminnassa löydettiin muutamia tasolasin kappaleita ja rautakuonaa, näitä ei kuitenkaan otettu talteen.

Laajuus:

130 x 90 m

Rajaus perustuu alueen vanhoista kartoista tehtyyn digitointiin sekä maastokäynnillä tehtyihin havaintoihin alueen topografiasta.

Ehdotus suoja-alueeksi:

Noin 40 metriä kylätontin rajauksen ympärille.

Olosuhteet:

Tarkastusajankohtana kylätontin S-puolen pieni peltoalue, perunapelto, oli kynnetty, joten pintapoimintaa voitiin suorittaa. Pintapoiminta löytöjä ei kuitenkaan taltioitu.

Lähikohteet:

Tutkimusmenetelmät:

Peltoalueiden pintapoiminta.

Kuva 7. Pohtola, ryhmäkylä, kuvattuna Sisaruspohjantieltä SW-suuntaan. Digitaalinen kuva 33.

6. Tampere (Teisko) **Pohtola, ryhmäkylä**

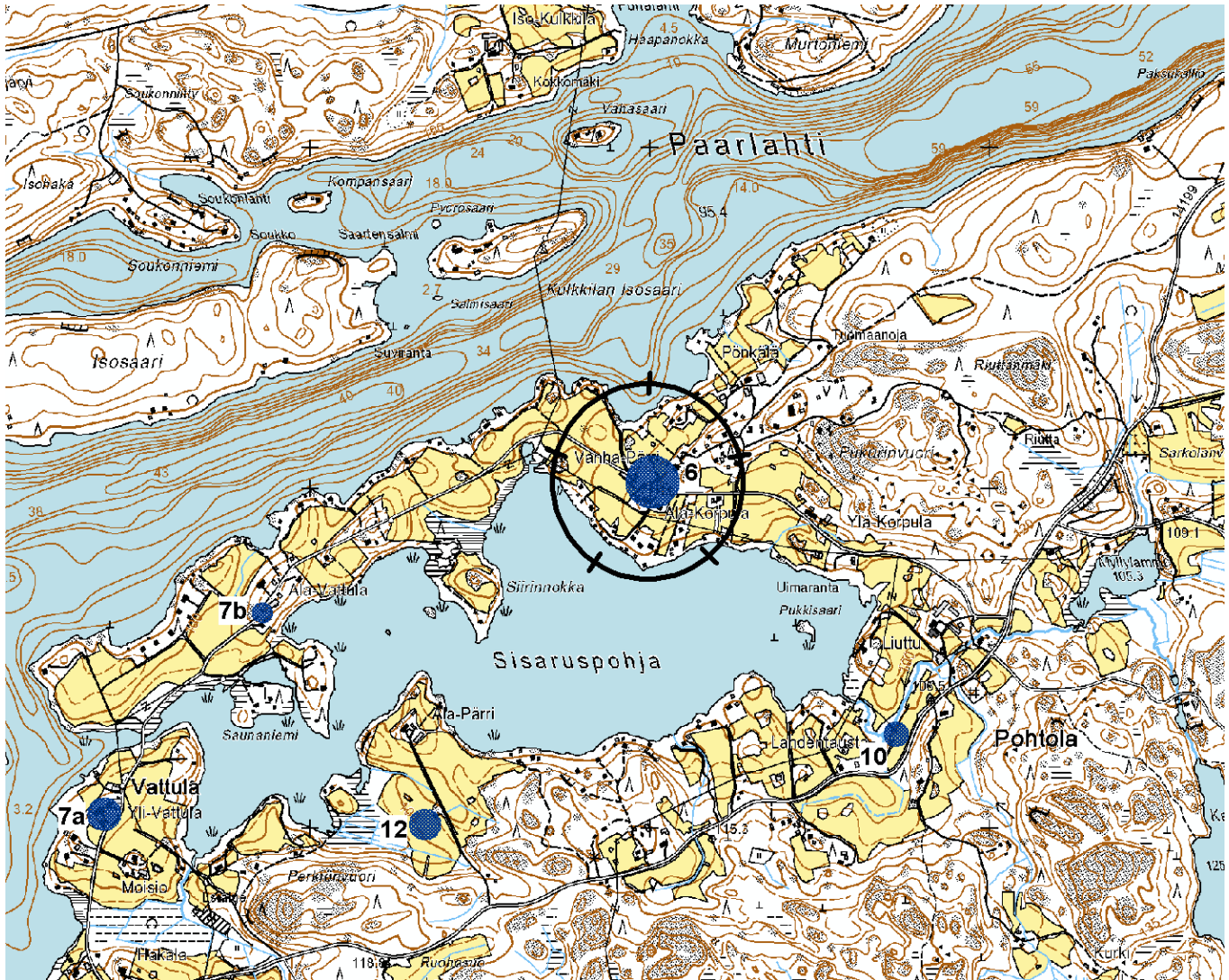
(asuinpaikka - kylätontti - historiallinen - keskiaika)

Kartta 1.

PK 2124 10 Kämmenniemi

MK 1: 20 000

Kohde ympäröity

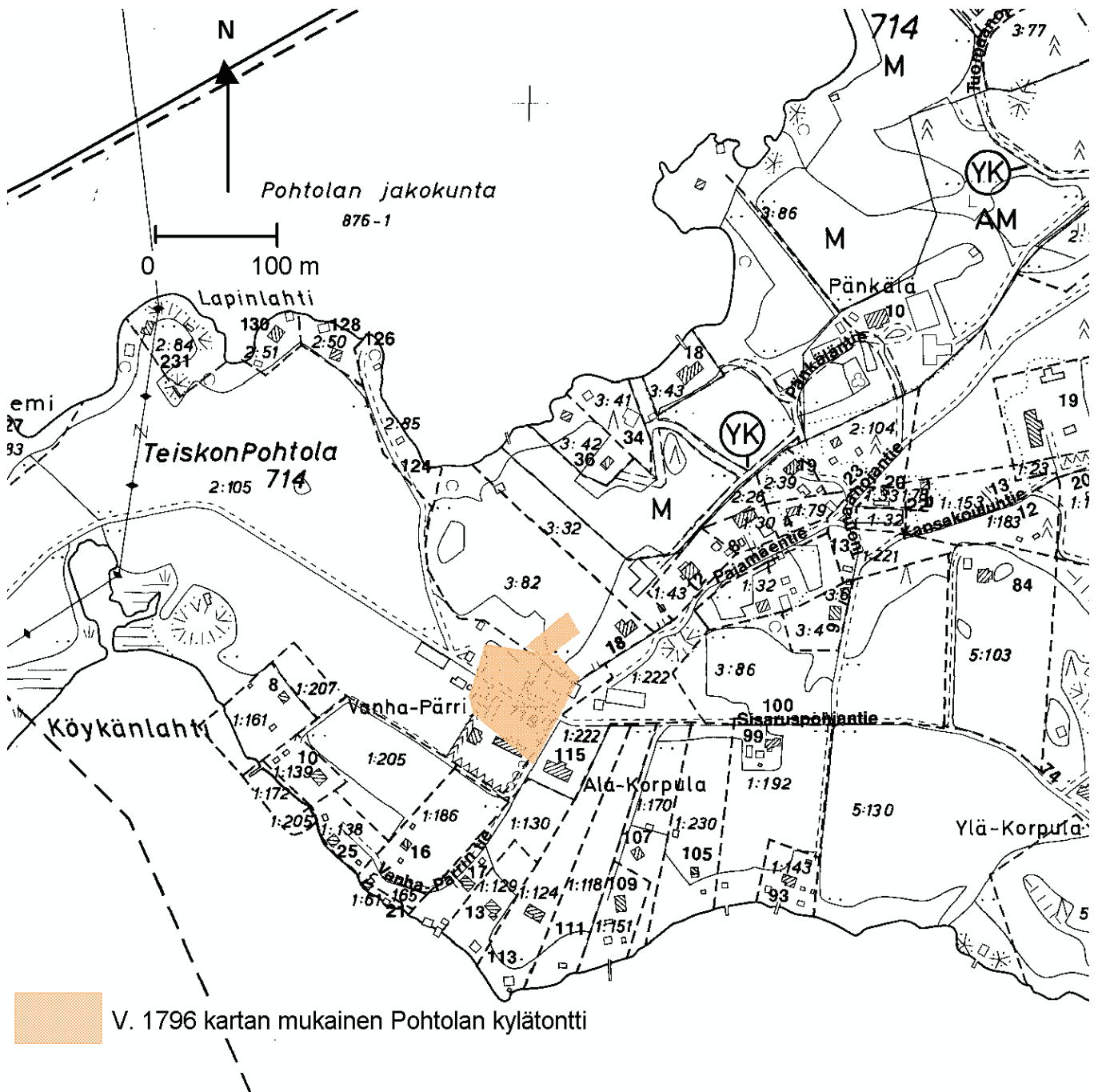

(Perus Cd Häme, versio 2006, © Maanmittauslaitos/PiSa lupa /020/2006)

6. Tampere (Teisko) **Pohtola, ryhmäkylä**

(asuinpaikka - kylätontti - historiallinen - keskiaika)

Kartta 2.

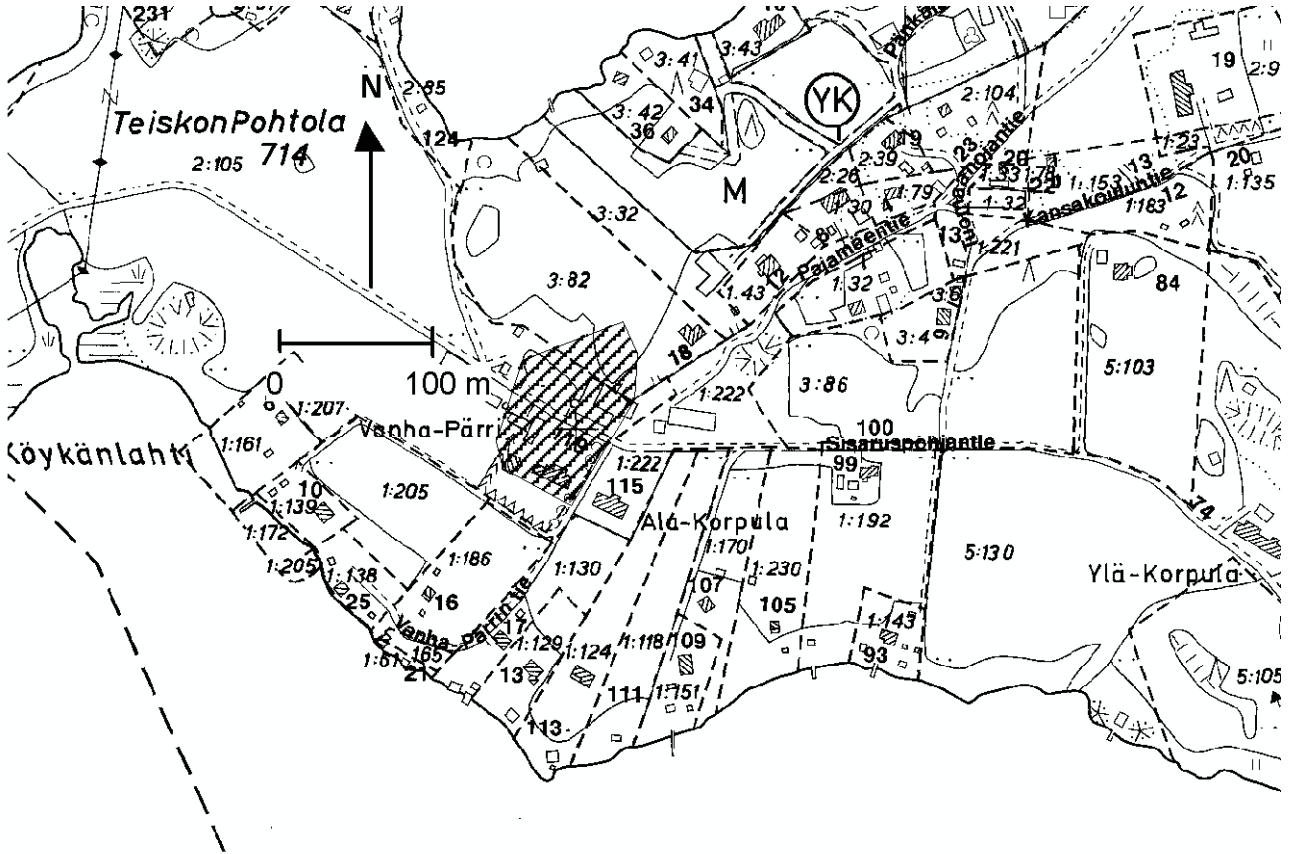

Piirt. H-L Salminen pohjana Tampereen kaupungin virastokartta MK 1: 5000

6. Tampere (Teisko) Pohtola, ryhmäkylä

(asuinpaikka - kylätontti - historiallinen - keskiaika)

Kartta 3.

Piirt. H-L Salminen pohjana Tampereen kaupungin virastokartta MK 1: 5000

7a. Tampere (Teisko) **Vattula Vattula**

7b. Tampere (Teisko) **Vattula Ylinen**

(asuinpaikka - yksinäistalo - historiallinen - keskiaika)

Mj rek.numero:

Kunta:

Tampere

Kylä:

Vattula

Muinaisjäännöstyyppi:

Asuinpaikka

Tarkenne:

Yksinäistalo

Ajoitus:

Historiallinen, keskiaika

Lkm:

2

*Rauhoitusluokka-
ehdotus:*

2

Kohteen merkittävyyden ja säilyneisyyden selvittäminen vaatii lisätutkimuksia.

Sijainti:

PK 2124 10 Kämmeniemi

Keskikoordinaatit:

7a.

X = 2495870 Y = 6836620 Z = 102-104

I = 3336842 P = 6840475

Noin 9, 7 km N-NW Aitolahden vanhalta kirkolta.

7b.

X = 2495410 Y = 6836030 Z = 104

I = 3336355 P = 6839907

Noin 10,3 km N-NW Aitolahden vanhalta kirkolta.

Aiemmat tutkimukset:

-

Inventointilöydöt:

-

Kiinteistötiedot:

721-6-36 Ala-Vattula (Vattula Vattula)

721-6-11 Hietala (Vattula Vattula)

721-6-36 Yli-Vattula (Ylinen)

Maanomistaja:

Salo Pekka ja Maija Ala-Vattula (Vattula Alanen) Hietala (Vattula Alanen)

Vattulantie 134 34240 Kämmeniemi

Paarkartano Oy Yli-Vattula(Vattula Ylinen)

Tarkastus:

10. 11. ja 24.10.2007

Kartat:

Kartta 1: peruskarttaote 1:20 000

Kartta 2: yleiskartta 1: 5000 (vanha kartta)

Kartta 3: yleiskartta 1: 5000 (talonpaikkojen rajausta)

Mustavalkonegatiivit:

Digitaalikuvat:

23, 36-38

Sijainti ja maasto:

Vattulan kylän talonpaikoista eteläisempi 7a. eli Ylinen sijaitsee Matehisenlahden ja Sisaruspohjan välissä olevassa niemessä, niemen keskellä, Vattulantien W-puolella. Tontti sijaitsee ympäristöään korkeammalla kohdalla, perinteisellä kylämaalla, noin 550 m N Vattulantien ja Viitapohjantien risteyksestä.

Vattulan kylän talonpaikoista pohjoisempi 7b. eli Vattula sijaitsee Paarlahden ja Sisaruspohjan väliin jäävällä kannaksella, Vattulantien W- ja E-puolilla. Talonpaikka on kannaksen korkeimman kohdan W-puolella, noin 500 m NE Sisaruspohjan yli menevältä sillalta.

Kohteen kuvaus:

Talonpaikat paikallistettiin inventoinnin esityövaiheessa vanhan kartan digitoinnin perusteella. Tosin Vattulan alueesta olevat vanhimmat kartat ovat melko nuoria, 1850-luvulta, eikä tiedetä kuinka hyvin ne vastaavat kylän varhaisinta olemusta. Kirjallisten lähteiden mukaan Vattulan kylässä on ollut 1540-luvulla 2 tilaa. Tilat olivat nimeltään Vattula ja Ylinen, josta tuli puustelli. Vattula jaettiin 1730-luvulla Vattulan ja Ala-Vattulan tiloiksi. 1853 vuoden kartassa Ylisen tilan E-puolella on Moisio niminen talo, kuten nykyisinkin, mutta itse taloa ei ilmeisesti ole ollut olemassa ennen 1800-luvun alkua. Vattulan ja Ylisen tilat joutuivat molemmat 1800-luvun alussa Hatanpään kartanon omistukseen.

Karttojen ja maastokäynnin perusteella Ylisen talonpaikka on säilynyt suunnilleen samalla paikalla. Paikalla on nykyisin Yli-Vattula nimisen tilan rakennukset melko lailla samalla kohdalla kuin 1853 vuoden kartassa Ylisen rakennukset.

Vattulan talonpaikka puolestaan on nykyään osin autioitunut, sen N-puolella sijaitsee nykyisin Ala-Vattula niminen tila, joka on suunnilleen samalla paikalla kuin vuoden 1853 kartassa Alanen. Alanen ei kuitenkaan ole Vattulan kylän kantatila, vaan Vattulan talosta 1733 jaettu tila. Kartta-analyysin perusteella Vattulan talonpaikka on osittain nykyisen Vattulan tien päällä ja sen molemmilla puolin. Sisaruspohjantien SE-puolella vanhan talon paikalla 2 piharakennusta ja heti S-puolella omakotitalo. Sisaruspohjantie W-puolella ja Ala-Vattulan tilan SW-puolella on puolestaan rakentamaton kallioinen mäki ja vanha talonpaikka ulottuu myös tälle alueella.

Laajuus:

7a. 50 x 55 m

7b. 60 x 45 m

Rajaus perustuu alueen vanhoista kartoista tehtyyn digitointiin sekä maastokäynnillä tehtyihin havaintoihin alueen topografiasta.

Ehdotus suoja-alueeksi:

Noin 30 m talonpaikkojen rajausten ulkopuolelle.

Olosuhteet:

Tarkastusajankohtana alueen peltoja ei oltu vielä kynnetty, joten pintapoiminta olosuhteet olivat huonot.

Lähikohteet:

Pohtola kylätontti 1,2 – 1,8 km W.

Tutkimusmenetelmät:

Peltoalueen pintapoiminta, koepisto peltosaarekkeeseen.

7a. Tampere (Teisko) **Vattula Vattula**

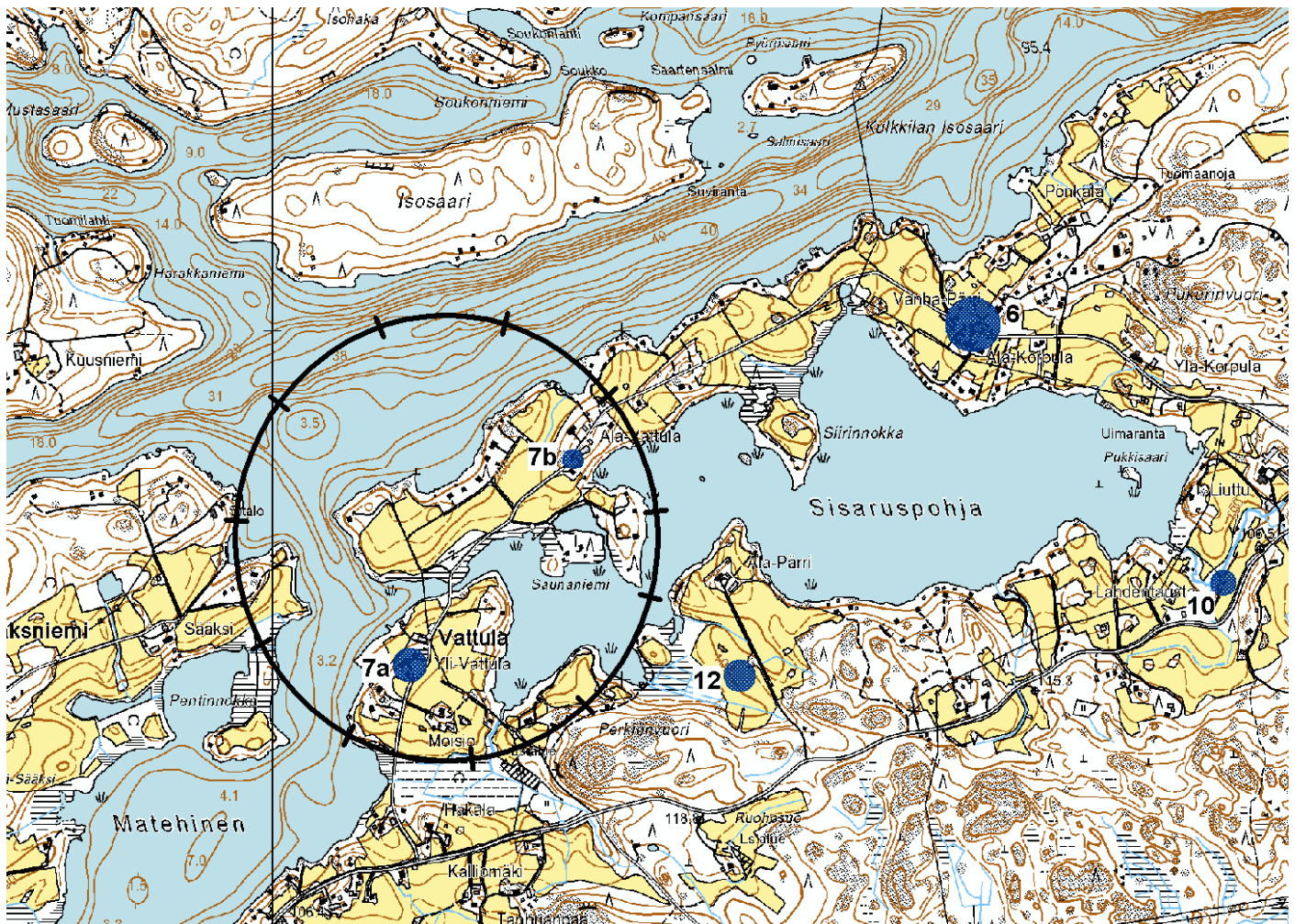
7b. Tampere (Teisko) **Vattula Ylinen**

(asuinpaikka - yksinäistalo - historiallinen - keskiaika)

Kartta 1.

PK 2124 10 Kämmenniemi

MK 1:20 000

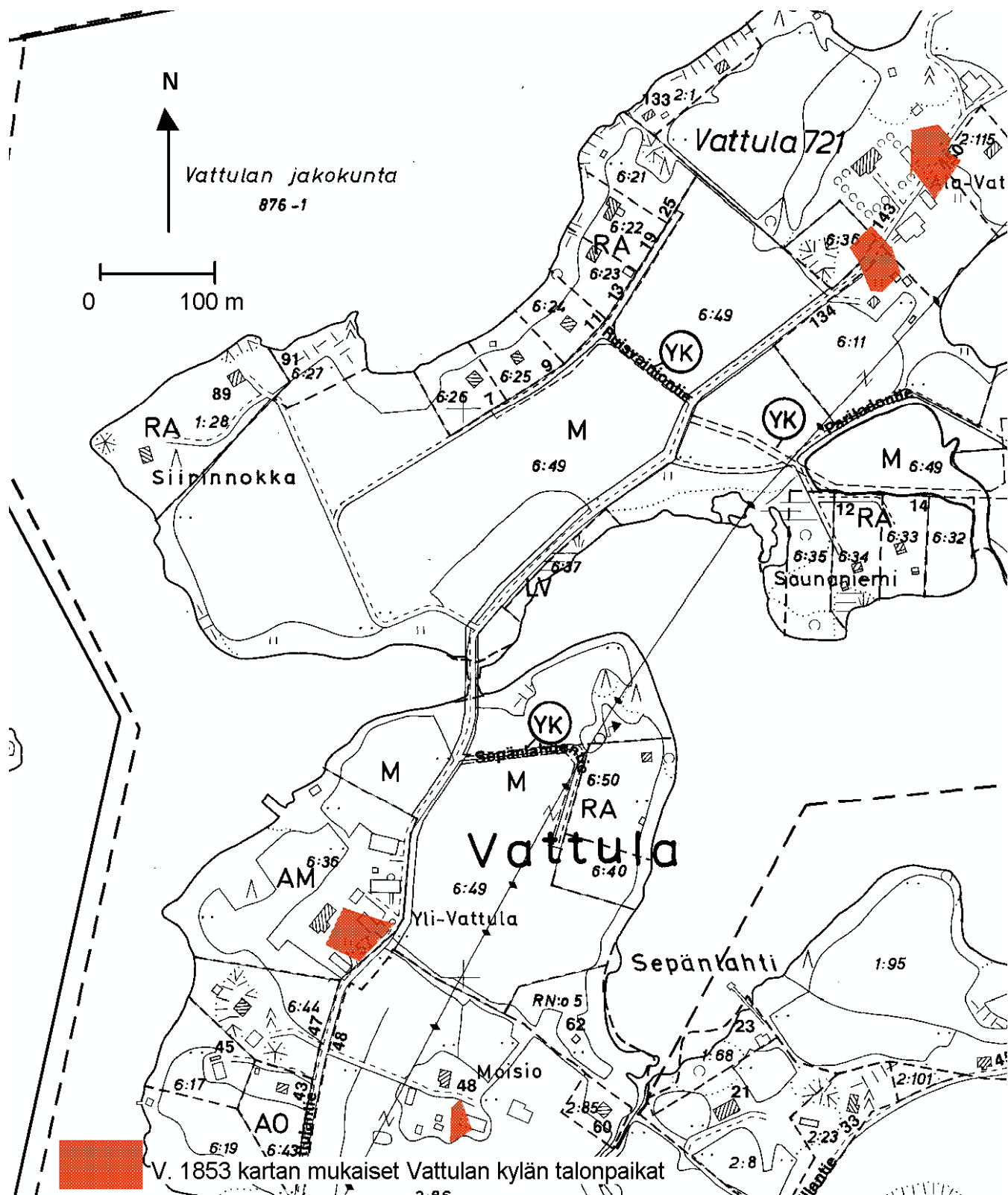
(Perus Cd Häme, versio 2006, © Maanmittauslaitos/PiSa lupa /020/2006)

7a. Tampere (Teisko) **Vattula Vattula**

7b. Tampere (Teisko) **Vattula Ylinen**

(asuinpaikka - yksinäistalo - historiallinen - keskiaika)

Kartta 2.

Piirt. H-L Salminen pohjana Tampereen kaupungin virastokartta MK 1: 5000

7a. Tampere (Teisko) **Vattula Vattula**

(asuinpaikka - yksinäistalo - historiallinen - keskiaika)

Talonpaikkojen raja

8. Tampere (Teisko) **Värmälä Pirilä**

(asuinpaikka - yksinäistalo – historiallinen - keskiaika)

Mj rek.numero:

Kunta: Tampere

Kylä: Värmälä

Muinaisjäännöstyyppi: Asuinpaikka

Tarkenne: Yksinäistalo

Ajoitus: Historiallinen

Lkm: 1

Rauhoitusluokka-

ehdotus: 2

Kohteen merkittävyyden ja säilyneisyyden selvittäminen vaatii lisätutkimuksia.

Sijainti: PK 2124 10 Kämmeniemi

Keskikoordinaatit:

X = 2494280 Y = 6834950 Z = 100-102

I = 3335177 P = 6838880

Noin 8,5 km N Aitolahden vanhalta kirkolta.

Aiemmat tutkimukset: -

Inventointilöydöt: -

Kiinteistötiedot: 722-2-268 (Pirilä)

Maanomistaja: Patajoki, Teemu Samuli

Piriläntie 29 34240 Kämmeniemi

Tarkastus: 10. ja 24.10.2007

Kartat: Kartta 1: peruskarttaote 1:20 000

Kartta 2: yleiskartta 1: 5000 (vanha kartta)

Kartta 3: yleiskartta 1: 5000 (talonpaikkojen raja-
aus)

Mustavalkonegatiivit: -

Digitaalikuvat: 40-41

Sijainti ja maasto: Pirilän yksinäistalon tontti sijaitsee Näsijärveen kuuluvan Matehisenlahden ja Valkeajärven väliin jäävällä kannaksella noin 500 metriä N Piriläntien ja Viitapohjantien risteyksestä. Talonpaikka on Valkeamäen NE-puolella peltojen ympäröimänä, sen pohjoispuolella noin 90 m on Ala-Pirilän talo.

Kohteen kuvaus:

Kohde paikallistettiin inventoinnin esityövaiheessa vanhojen karttojen digitoinnin perusteella. Maastokäynnillä havaittiin, että paikalla on nykyisinkin Pirilän tilan rakennuksia. Paikalla on kolme rakennusta, vanha ja uusi päärakennus, sekä piharakennus. SE-osiltaan talonpaikka on nykyisin pihamaata ja peltoa. Paikalla asutaan pysyvästi.

Värmälän kylän talot sijaitsivat melko kaukana toisistaan, ja joissain yhteyksissä Pirilän taloa pidetäänkin yksinäistalona eikä Värmälän kylän talona. Värmälän vahin talo Vähä- Kartano ei kuulunut inventoinnin aluerajauksen sisäpuolelle. Iso-Kartano niminen tila sijaitsee Kaitavedentien ja Viitapohjantien risteuksen SE-puolella, mutta tila on perustettu vasta 1746.

<i>Laajuus:</i>	90 x 70 m Rajaus perustuu alueen vanhoista kartoista tehtyyn digitointiin sekä maastokäynnillä tehtyihin havaintoihin alueen topografiasta.
<i>Ehdotus suoja-alueeksi:</i>	20 metriä yksinäistalon paikan rajauksen ympärille
<i>Olosuhteet:</i>	Tarkastusajankohtana talonpaikan S- ja W-puoliset pellot oli kynnetty ja pintapöimintaolosuhteet hyvät.
<i>Lähikohteet:</i>	Piriläntie E kivikautinen asuinpaikka noin 10150 m N Värmälä kivikautinen asuinpaikka noin 680 m SW
<i>Tutkimusmenetelmät:</i>	Peltoalueen pintapöiminta, koepisto peltosaarekkeeseen.

Kuva 8 . Taustalla Pirilä yksinäistalon tontti ja nykyisiä rakennuksia ja edutalla oikeassa reunassa Piriläntie E kivikautisen asuinpaikka.
Digitaalinen kuva 40.

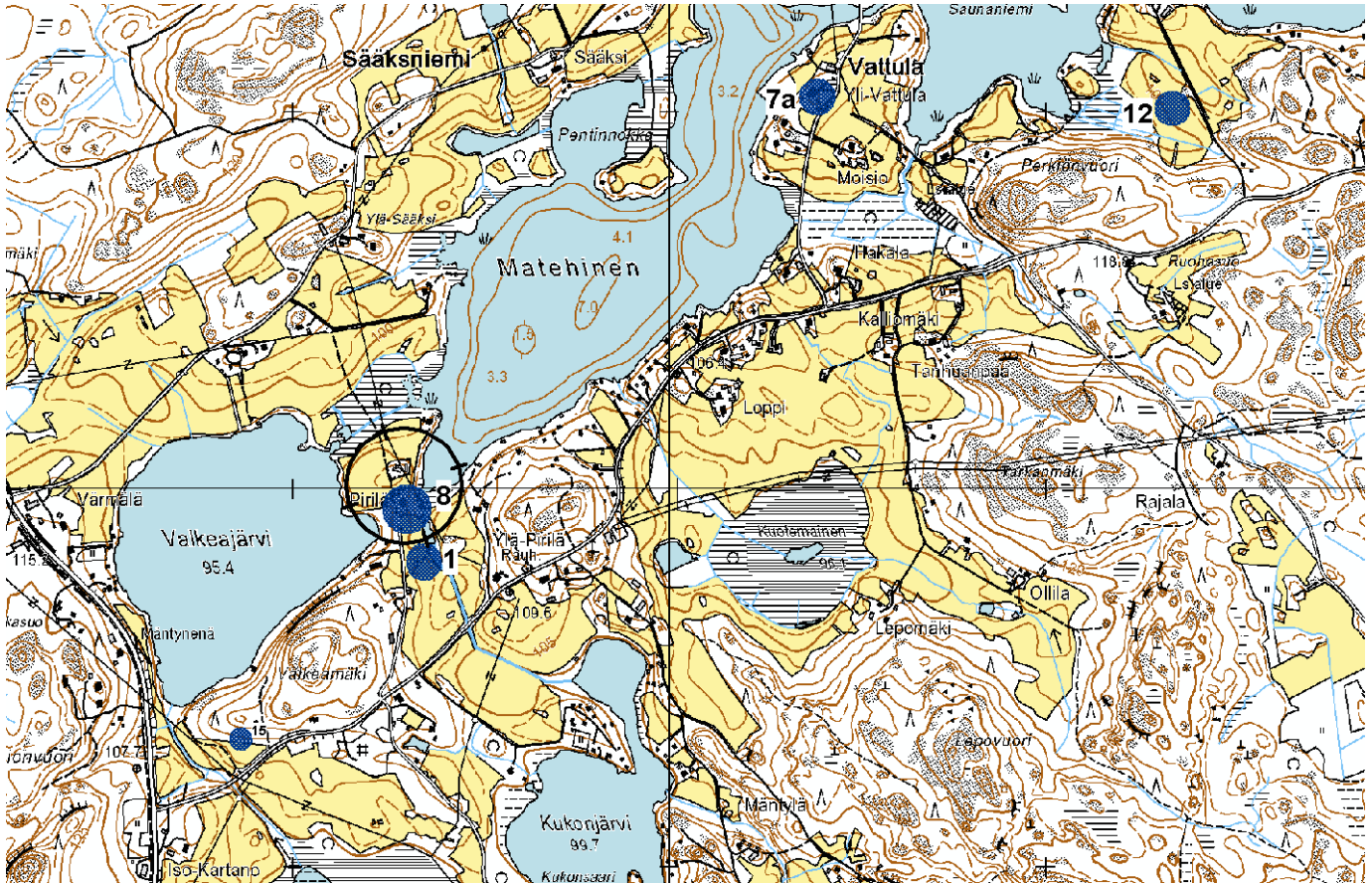
8. Tampere (Teisko) Sisaruspohja, **Värmälä Pirilä**

(asuinpaikka - yksinäistalo – historiallinen - keskiaika)

PK 2124 10 Kämmenniemi

MK 1:20 000

Kartta 1.

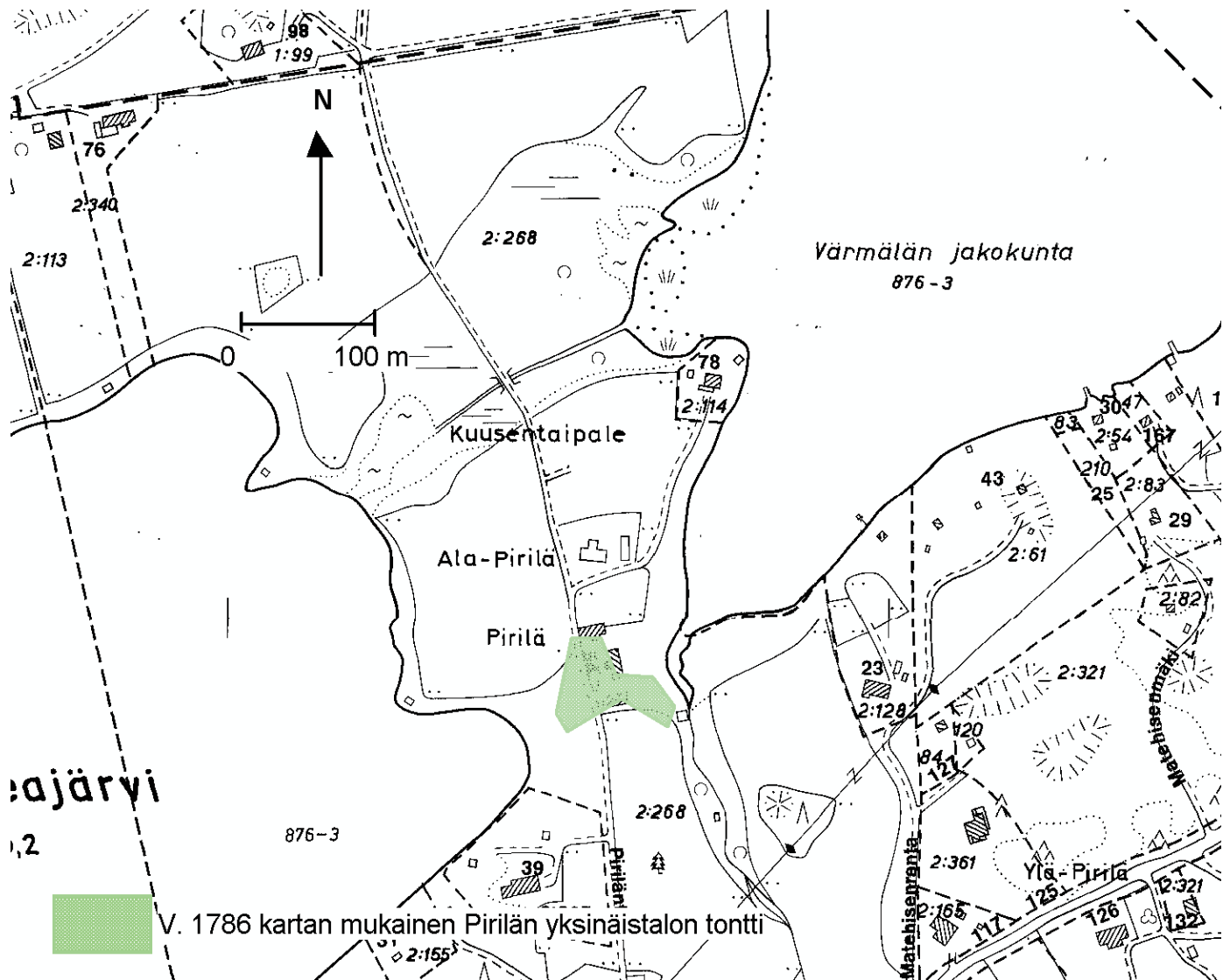

(Perus Cd Häme, versio 2006, © Maanmittauslaitos/PiSa lupa /020/2006)

8. Tampere (Teisko) Sisaruspohja, **Värmälä, Pirilä**

(asuinpaikka - yksinäistalo – historiallinen - keskiaika)

Kartta 2.

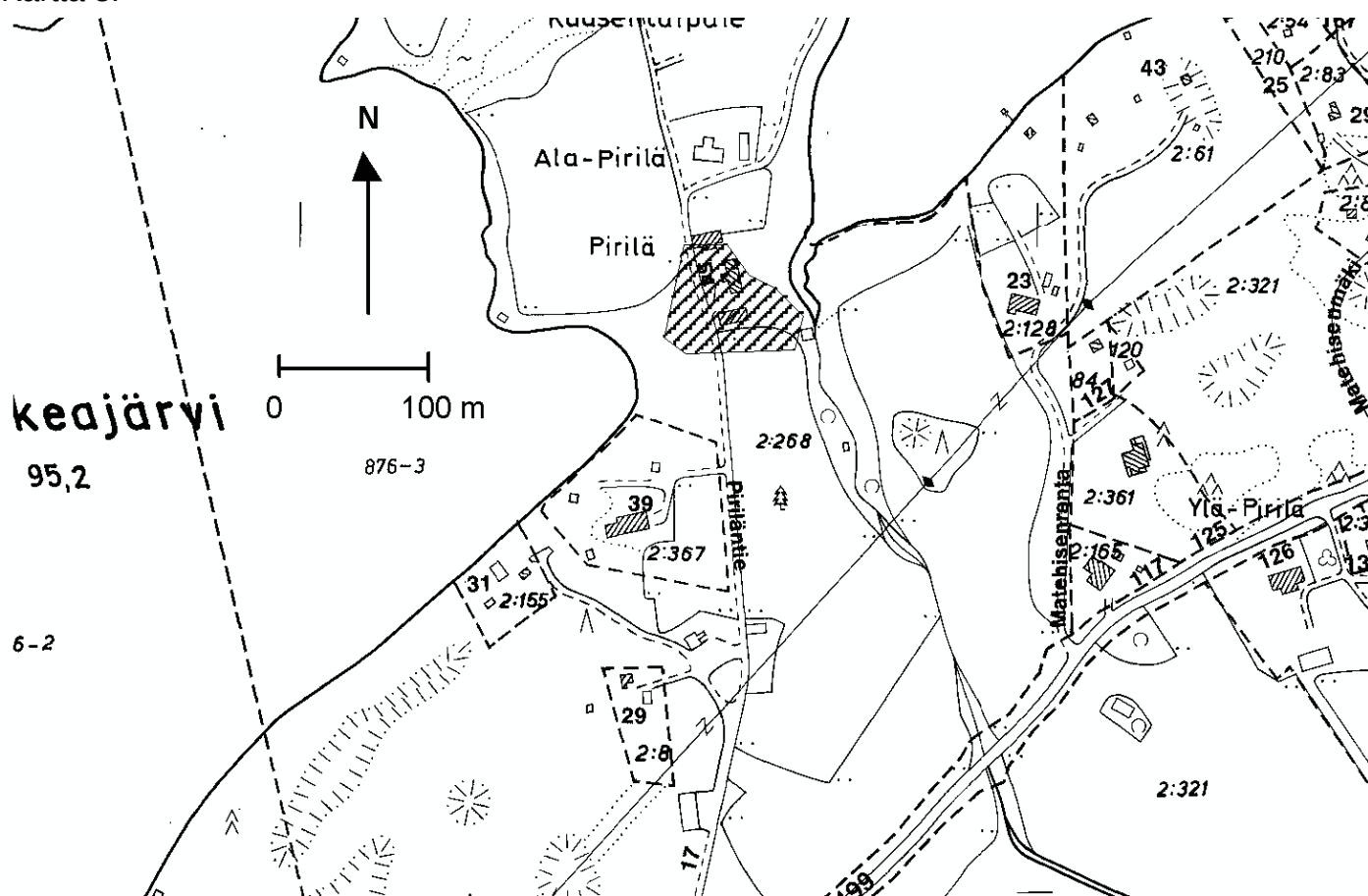

Piirt. H-L Salminen pohjana Tampereen kaupungin virastokartta MK. 1: 5000

Vanha kartta A. Öhman 1853 21-8-9

8. Tampere (Teisko) Sisaruspohja, **Värmälä Pirilä**
(asuinpaikka - yksinäistalo – historiallinen - keskiaika)

Kartta 3.

Piirt. Hanna-Leena Salminen, pohjana Tampereen kaupungin virastokartta MK 1: 5000

10. Tampere (Teisko) Pohtola **Lahdentausta** (valmistuspaikka - mylly - historiallinen)

Mj rek.numero:

Kunta: Tampere

Kylä: Pohtola

Muinaisjäännöstyyppi: Valmistuspaikka

Tarkenne: Mylly

Ajoitus: Historiallinen

Lkm: 1

Rauhoitusluokka-

ehdotus: 2

Sijainti: PK 212410 Kämmeniemi

Keskikoordinaatit:

X = 2497700 Y = 6836280 Z = 100

I = 3338655 P = 6840051

Rajat:

S-N X=2497700-2497730 Y=6836260-6836310

W-E X=2497690-2497720 Y= 6836300-6836280

S-N I= 3338654-3338687 P=6840031-6840080

W-E I=3338949-3338029 P=6840779-6840801

Noin 10,3 kilometriä N Aitolahden vanhalta kirkolta

Aiemmat tutkimukset: -

Inventointilöydöt: -

Kiinteistötiedot: 714-5-132 Liuttu

Maanomistaja: Liuttu Irja Kaarina

Sisaruspohjantie 27 34240 Kämmeniemi

Tarkastus: 11. ja 24.10.2007

Kartat: Kartta 1: peruskarttaote 1: 20 000

Kartta 2: yleiskartta 1:2000 (vanha kartta)

Kartta 3: yleiskartta 1: 5000 (myllynpaikan raja-
aus)

Mustavalkonegatiivit: 144836 - 144841

Digitaalikuvat: 10-22, 32

Sijainti ja maasto: Kohde sijaitsee Myllylammesta Näsijärveen kuuluvaan Sisaruspohjaan laskevan pienen joen E-puolella aivan joenhaarauman kohdan N-puolella. Myllynpaikka sijaitsee linnuntietä noin 210 m Viitapohjantien ja Lahdenrannantien risteyksen NE -puolella.

Kohteen kuvaus: Kohde paikallistettiin alueen vanhojen karttojen digitoinnin myötä ja maastokäynnillä voitiin todentaa myllynpaikan sijainti ja laajuus. Paikalla on tällä hetkellä jäljellä raunioita myllypadosta ja rakennuksesta sekä ainakin 1 hajonnut myllynkivi. Myös myllyn kohdalla puro vaikuttaa muokatulta, uomaa on mahdollisesti louhittu leveämmäksi ja syvemmäksi myllyn paikan kohdalla ja mahdollisesti muualtakin. Saman puron varrella on ollut vanhojen karttojen perusteella ainakin 2 muuta myllyä. Nykyisen Liutun talon lähellä sijaitsevasta myllystä on jäljellä vielä myllärin torppa, noin 250 m NE Lahdentausta myllynpaikalta. Kolmannesta myllystä ei tehty inventoinnissa havaintoja.

Laajuus: 40 x 25 m

Ehdotus suoja-alueeksi: Rajaus perustuu kenttähavaintoihin.
Olosuhteet: Noin 10 metriä kohteen rajauksen ympärille.
Lähikohteet: Havainto-olosuhteet olivat kohtuulliset runsaasta kasvillisuudesta ja pudonneista lehdistä huolimatta.
Tutkimusmenetelmät: Pohtolan kylätontti 1000 m NW
-.

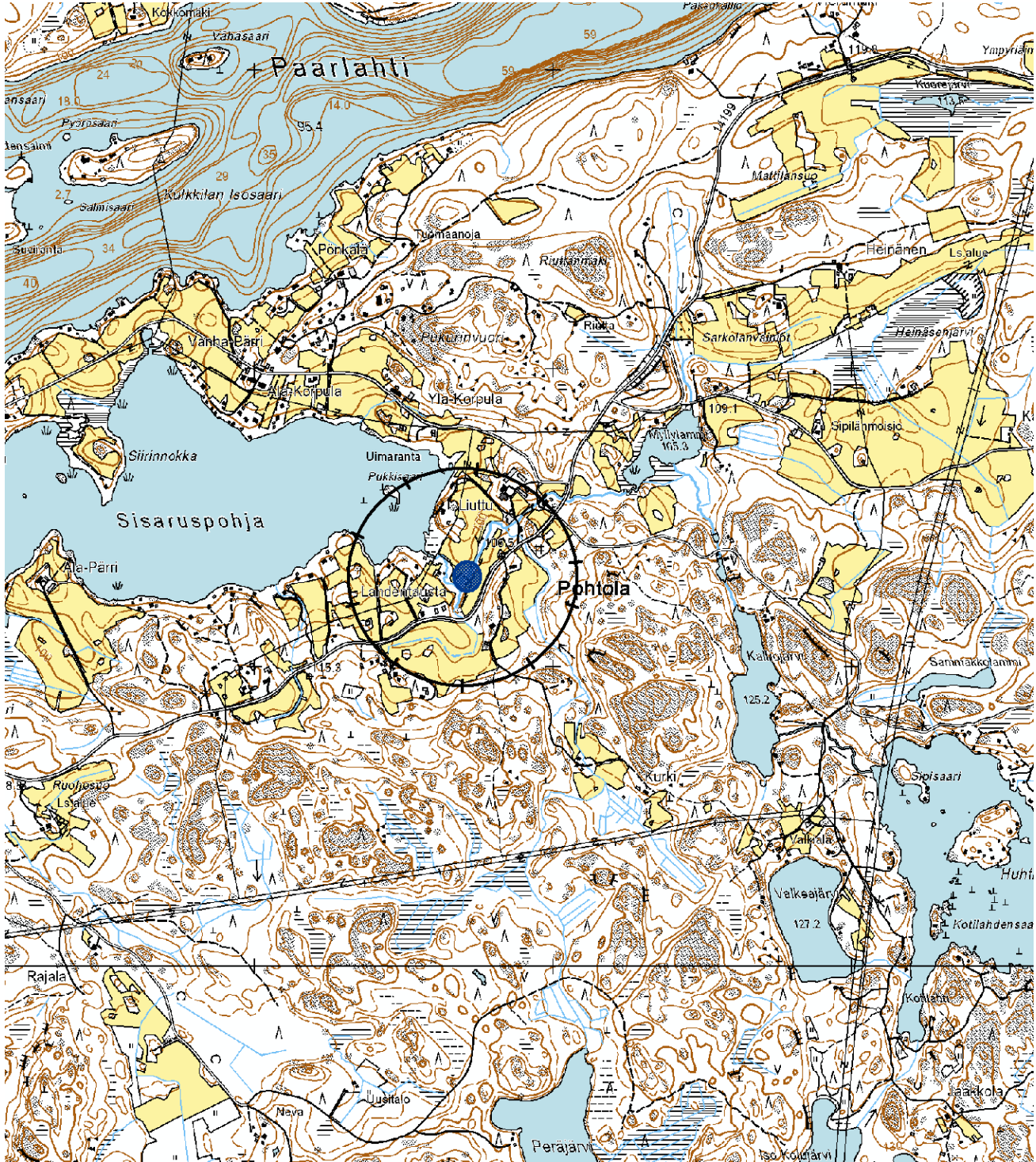

Kuva 10. Lahdentausta mylly, teikki myllynkiven keskellä. Digitaalinen kuva 23.

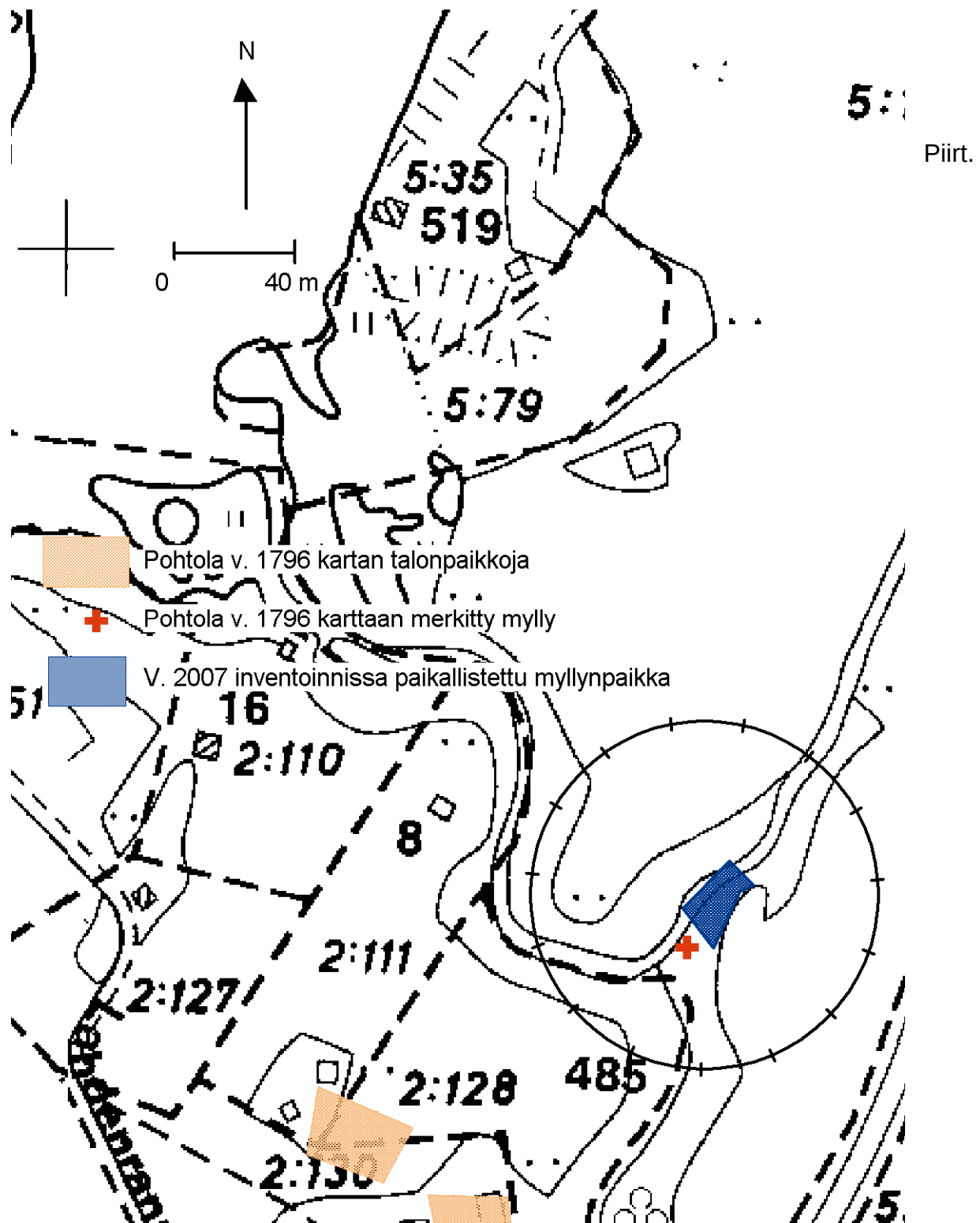
Kuva 11. Lahdentausta mylly, hajonnut myllynkivi. Digitaalinen kuva 20.

10. Tampere (Teisko) Pohtola **Lahdentausta** (valmistuspaikka - mylly - historiallinen)
Kartta 1.
PK 2124 10 Kämmenniemi
MK 1: 20 000

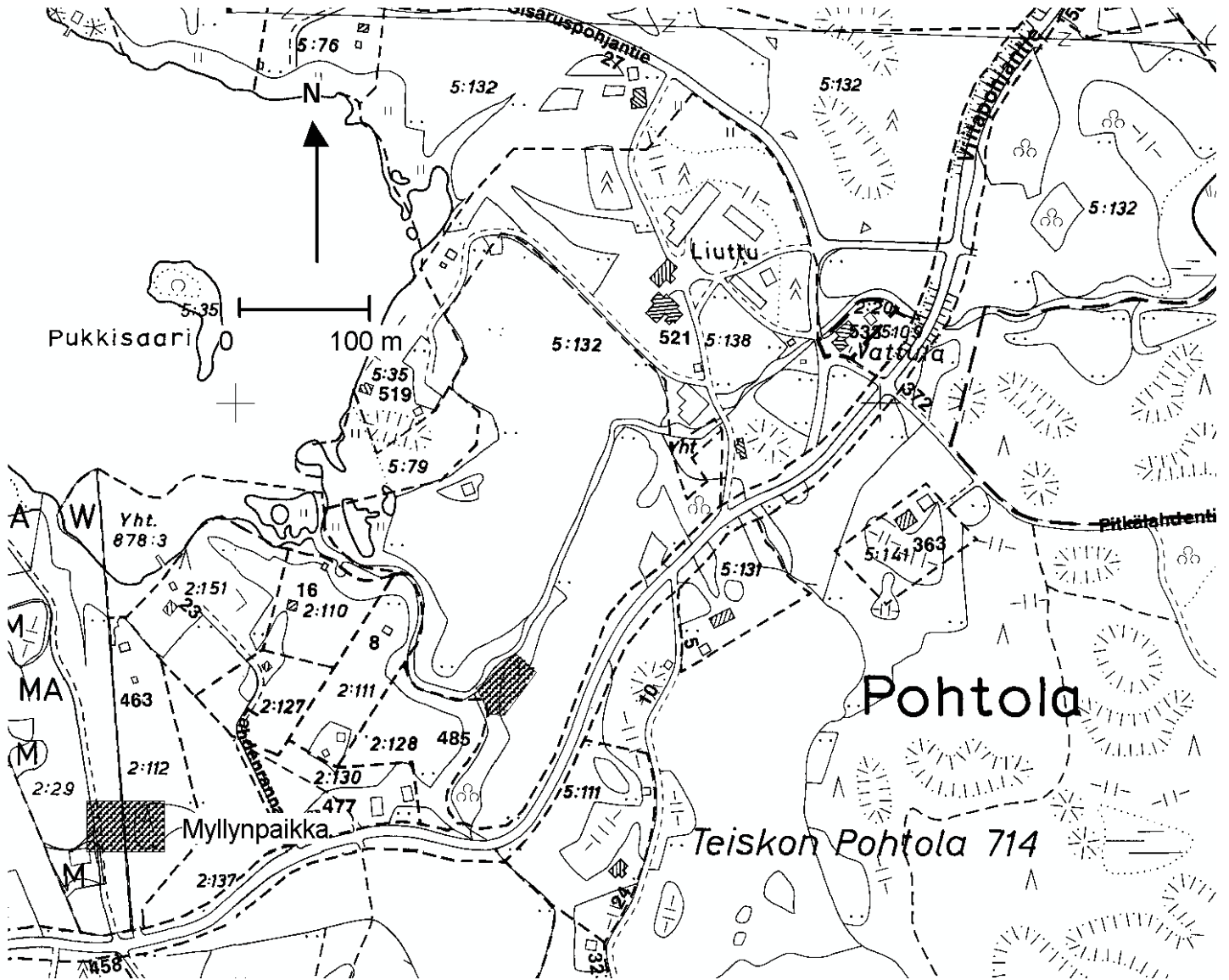
(Perus Cd Häme, versio 2006, © Maanmittauslaitos/PiSa lupa /020/2006)

10. Tampere (Teisko) Pohtola **Lahdentausta** (valmistuspaikka - mylly - historiallinen)
Kartta 2.

Hanna-Leena Salminen, pohjana Tampereen kaupungin virastokartta MK 1: 2000
Vanha kartta: Teiskon Pohtola 1796 Nathan Lilius H51 - 1-10

10. Tampere (Teisko) Pohtola **Lahdentausta** (valmistuspaikka - mylly - historiallinen)
Kartta 3

Piirt. Hanna-Leena Salminen, pohjana Tampereen kaupungin virastokartta MK 1: 5000

Muut kohteet12. Tampere (Teisko) Sisaruspohja, **Ala-Pärri**

(löytöpaikka – kivikausi)

*Mj rek.numero:**Kunta:* Tampere*Kylä:* Pohtola*Muinaisjäännöstyyppi:* Löytöpaikka*Tarkenne:* Irtolöytöpaikka*Ajoitus:* Kivikausi*Lkm:* 1*Rauhoitusluokka-
ehdotus:**Sijainti:* PK 212410 Kämenniemi
X = 2496360 Y = 6836038 Z: n. 101 m.mpy
I = 3337305 P = 6839871
Noin 9,7 km Aitolahden vanhalta kirkolta N-NW*Aiemmat tutkimukset:* -*Aiemmat löydöt:* -*Tutkimukset:* Inventointi Hanna-Leena Salminen 2007*Inventointilöydöt:* KM 37122:1*Kiinteistötiedot:* 714-2-107 Ala-Pärri*Maanomistaja:* Antti ja Irja Ala-Pärin kuolinpesä /
Asianajotoimisto Alfa Oy
Hämeenkatu 26 A 33200 Tampere*Tarkastus:* 5. ja 8.10.*Kartat:* Kartta 1: sijainti peruskartalla 1:20 000

Kartta 2: yleiskartta 1: 5000

Mustavalkonegatiivit: 144839 - 144840*Digitaalikuvat:* 28-31*Sijainti ja maasto:* Kohde sijaitsee Perkiönvuoren N-puolella Näsijärveen kuuluvan Sisaruspohjan eteläpuolella, Ala-Pärin tien W-puolen ja Sisaruspohjan S-rannan väliin jäävällä pellolla. Kohde sijaitsee aivan tien vieressä noin 300 m Viitapohjantien ja Ala-Pärin tien risteyksestä pohjois-luoteeseen ja noin 260 m Ala-Pärin päärakennukselta S.*Kohteen kuvaus:*

Ala-Pärin tien W-puolella sijaitsevan korkean kallion W-puolelta kallion juurelta löydettiin maan pinnalta kolme kvartsi-iskosta. Pellolla on korkeuskäyrää 100 m.mpy seuraileva terassi jonka laelta, korkeimmalta kohdalta löydöt tehtiin. Terassin N-osan kärkeen tehtiin myös yksi koekuoppa, mutta tästä ei tehty mitään löytöjä. Peltomulta oli alueella melko savista ja pohjasavi tuli noin 25 cm syvyydeltä.

Löytöpaikan vieressä sijaitseva kallio on myös itsessään vaikuttava, kallion päälle pystyy kiipeämään toiselta puolelta mutta toinen puoli on hyvin jyrkkä, lähes pystysuora. Kallion päältä on varsin hyvät näkymät ympärille.

Laajuus: 30 x 10 m

Rajaus perustuu löytöihin.

Ehdotus suoja-alueeksi: =

Olosuhteet: Peltoa ei oltu kynnetty, joten pintapoimintaolosuhteet olivat huonot.

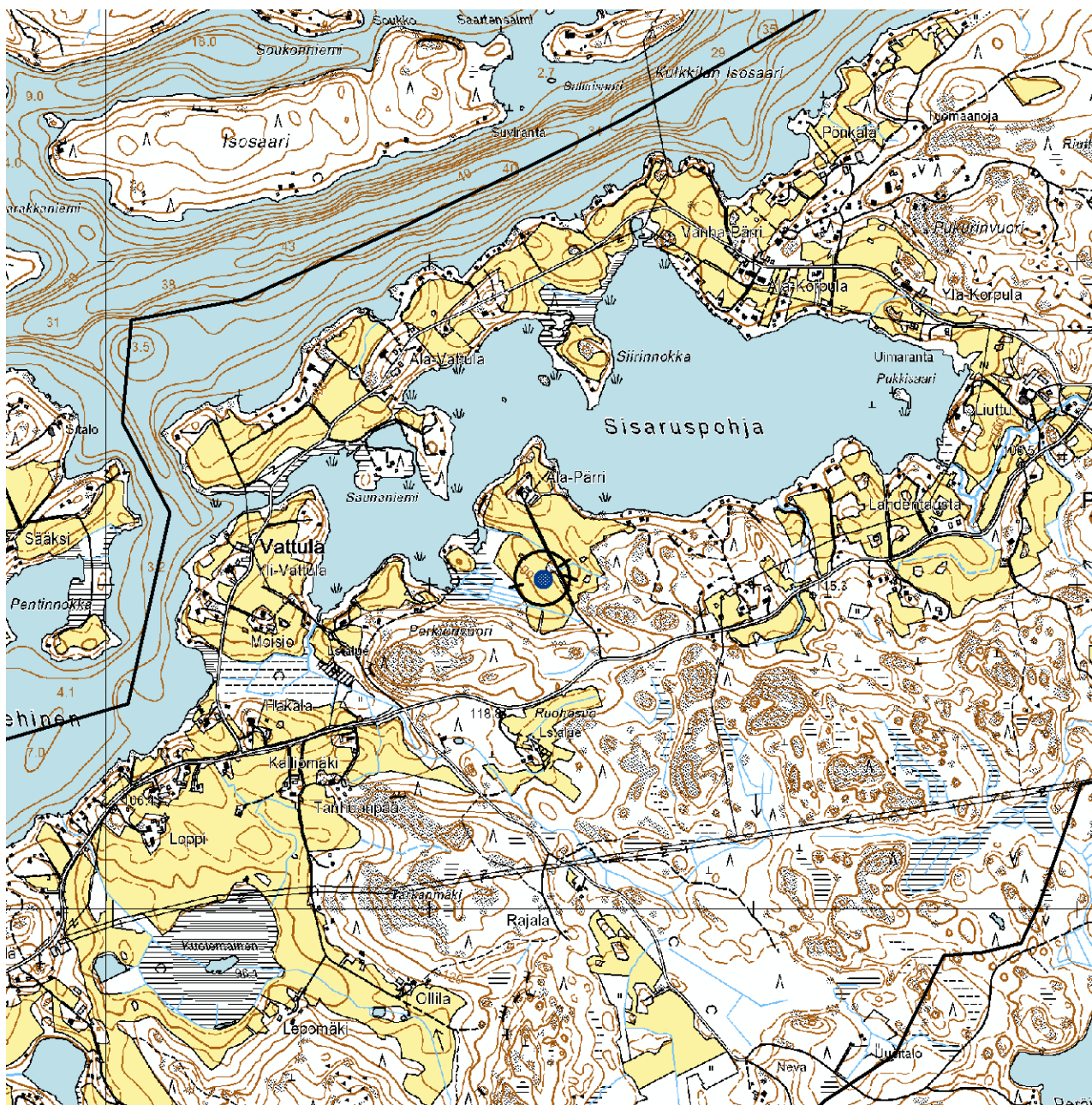
Lähiökohteet: -

Tutkimusmenetelmät: Pellon pintapoiminta, koekuoppa 1 kpl

12. Tampere (Teisko) Sisaruspohja, **Ala-Pärri**
Kartta 1.

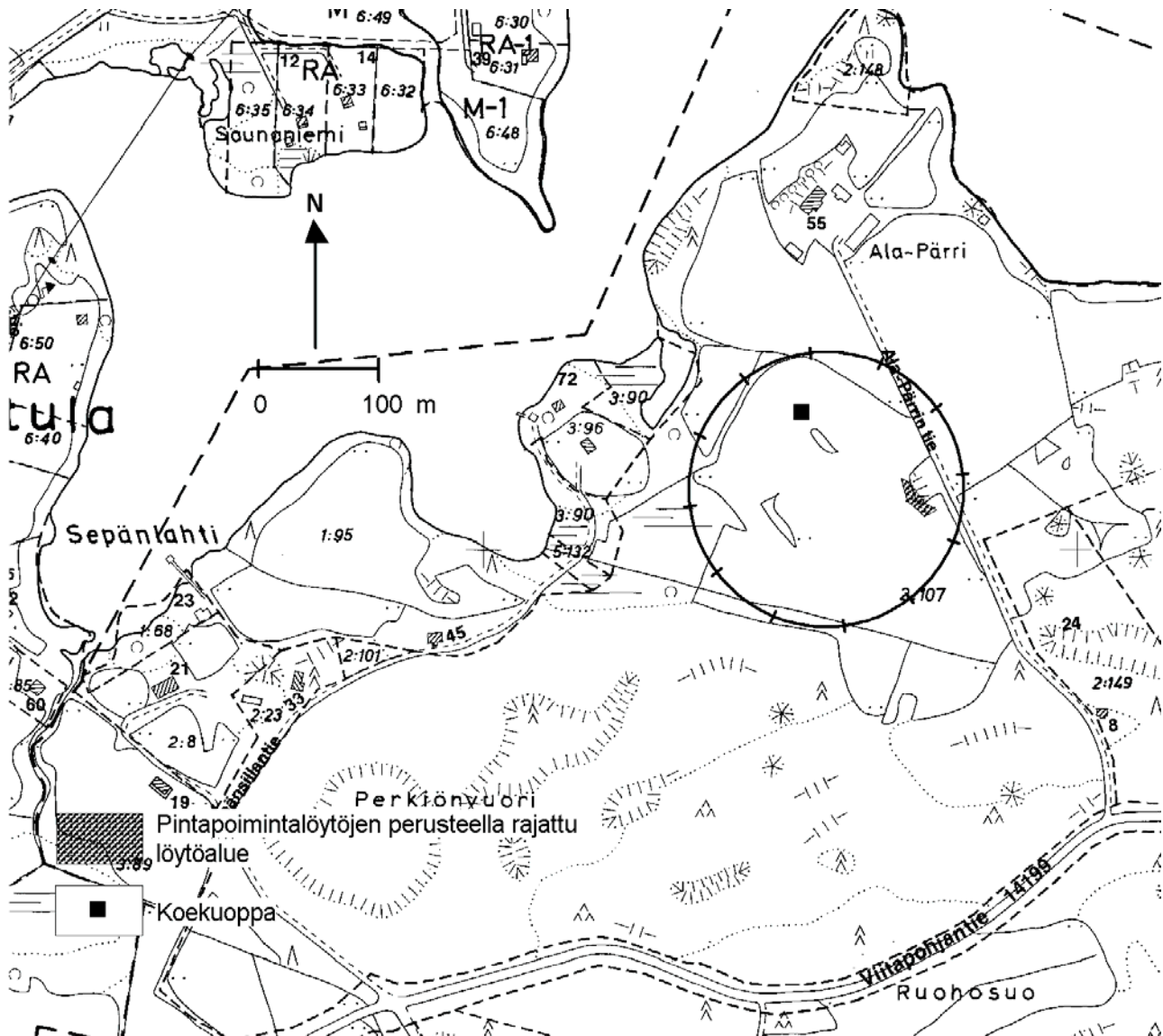
(löytöpaikka – kivikausi)

PK 212410 Kämmeniemi
MK 1: 20 000

(Perus Cd Häme, versio 2006, © Maanmittauslaitos/PiSa lupa /020/2006)

12. Tampere (Teisko) Sisaruspohja, **Ala-Pärri** (löytöpaikka – kivikausi)
Kartta 2.

Piirt. H-L Salminen pohjana Tampereen kaupungin virastokartta MK 1: 5000

15. Tampere (Teisko) Sisaruspohja, **Valkeamäki SW-rinne**

(rakenne, kivilatomus – historiallinen)

Mj rek.numero:

Kunta: Tampere

Kylä: Värmälä

Muinaisjäännöstyyppi: Rakenne

Tarkenne: Kivilatomus

Ajoitus: Historiallinen

Lkm: 5

Rauhoitusluokka-

ehdotus: 2

Sijainti: PK 2124 10 Kämmeniemi

Keskikoordinaatit:

X = 2493860 Y = 6834330 Z = 103-104

I = 3334728 P = 6838280

Rajat:

S-N X= 2493850 – 2493850

Y=6834320 - 6834350

W-E X = 2493810 -2493890

Y = 6834833 – 6834854

S-N I = 3334718 - 3334719

P = 6838270 - 6838300

W-E I = 3334679 - 3334758

P = 6838292 - 6838268

Noin 7,8 km N Aitolahden vanhalta kirkolta.

Aiemmat tutkimukset: -

Inventointilöydöt: KM 1-6

Kiinteistötiedot: 722-1-321 Iso-Kartano

Maanomistaja: Eila Vehmaksen Säätiö

c/o Asianajotoimisto Klingendahl Oy

Asianajaja Heikki Pentti

Eteläpuisto 2 C

33200 Tampere

Tarkastus: 10., 24.10.2007

Kartat: Kartta 1; sijainti peruskartalla 1:20 000

Kartta 2; yleiskartta 1: 2000

Mustavalkonegatiivit:

Digitaalikuvat: 18 (Luetteloitu Pirkanmaan maakuntamuseon kokoelmiin)

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Valkeamäen SW-rinteen alaosassa, lähes tasaisella kohdalla peltoalueen ja metsän rajalla noin 800 metriä NE Kaitavedentien ja Viitapohjantien risteyksestä.

Kohteen kuvaus:

Valkeamäen alarinteellä havaittiin useita melko pieniä ja matalia kivilatomuksia, jotka ovat todennäköisesti niin sanottuja peltoraunioita. On mahdollista, että joku latomuksista voi liittyä myös taloon, joka on vuoden 1786 kartan mukaan sijainnut Valkeamäen SW-rinteen alaosassa. Maastokäynnillä

rakennuksesta ei tehty muita havaintoja ja sijainnin perusteella peltoraunio on todennäköisin tulkinta kohteen kivilatomuksille. 1786 vuoden kartan talo ei kirjallisten lähteiden mukaan kuulu alueen vanhimpien joukkoon.

Laajuus:

90 x 30 m

Ehdotus suoja-alueeksi:

Rajaus perustuu kenttähavaintoihin latomusten sijainnista.

Olosuhteet:

n. 20 m alueen rajauksen ympärillä

Lähikohteet:

Iso-Kartano, kivikautinen asuinpaikka noin 25 m SE

Pirilä, yksinäistalon historiallinen tontti, noin 700 m NE.

Tutkimusmenetelmät:

-

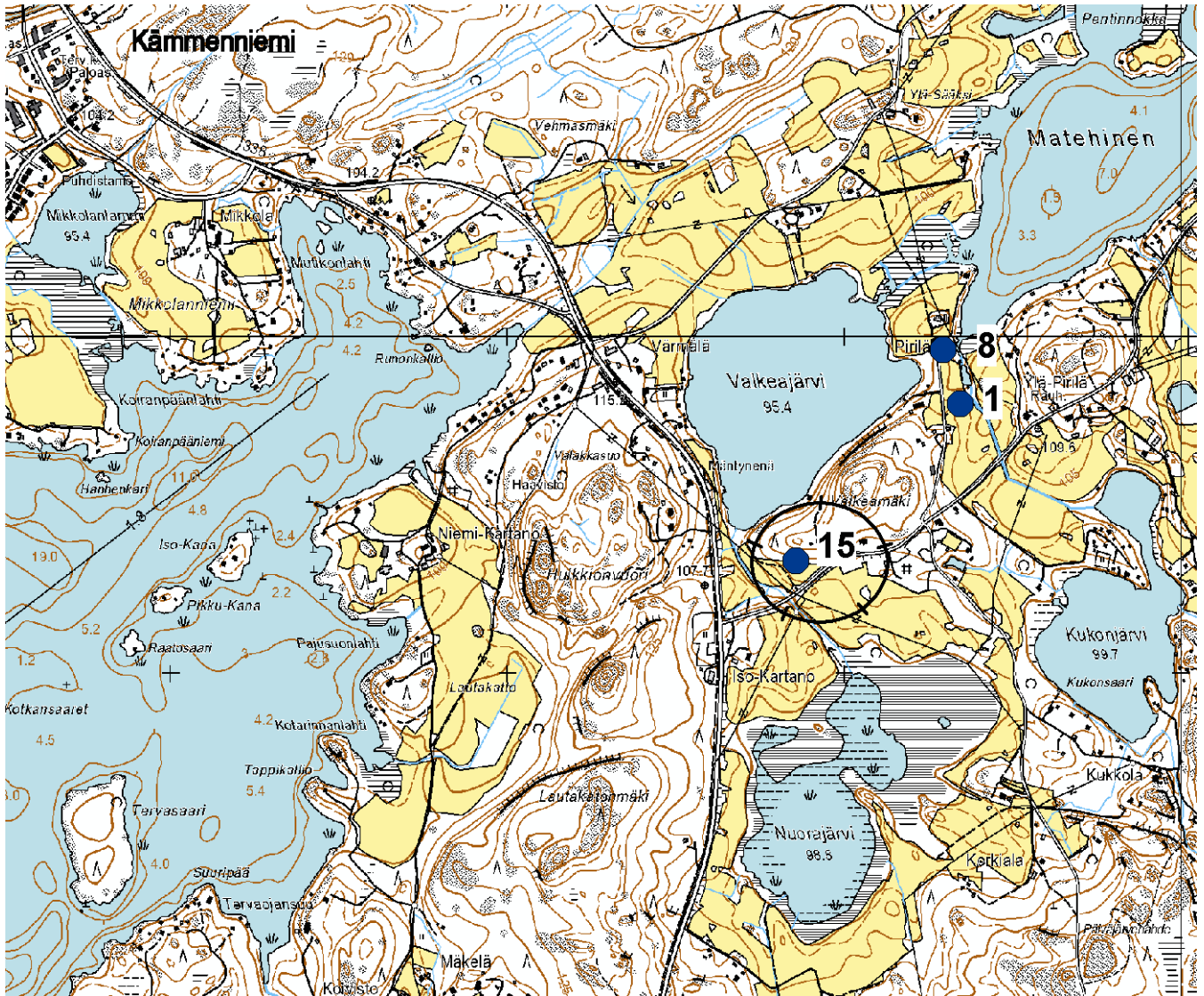
Kuva 16. Valkeamäki SW-rinne, kivilatomus, mahdollinen peltoraunio. Digitaalinen kuva 25.

15. Tampere (Teisko) Sisaruspohja, **Valkeamäki SW-rinne**
(rakenne, kivilatomus – historiallinen)

Kartta 1.

PK 2124 10 Kämmenniemi

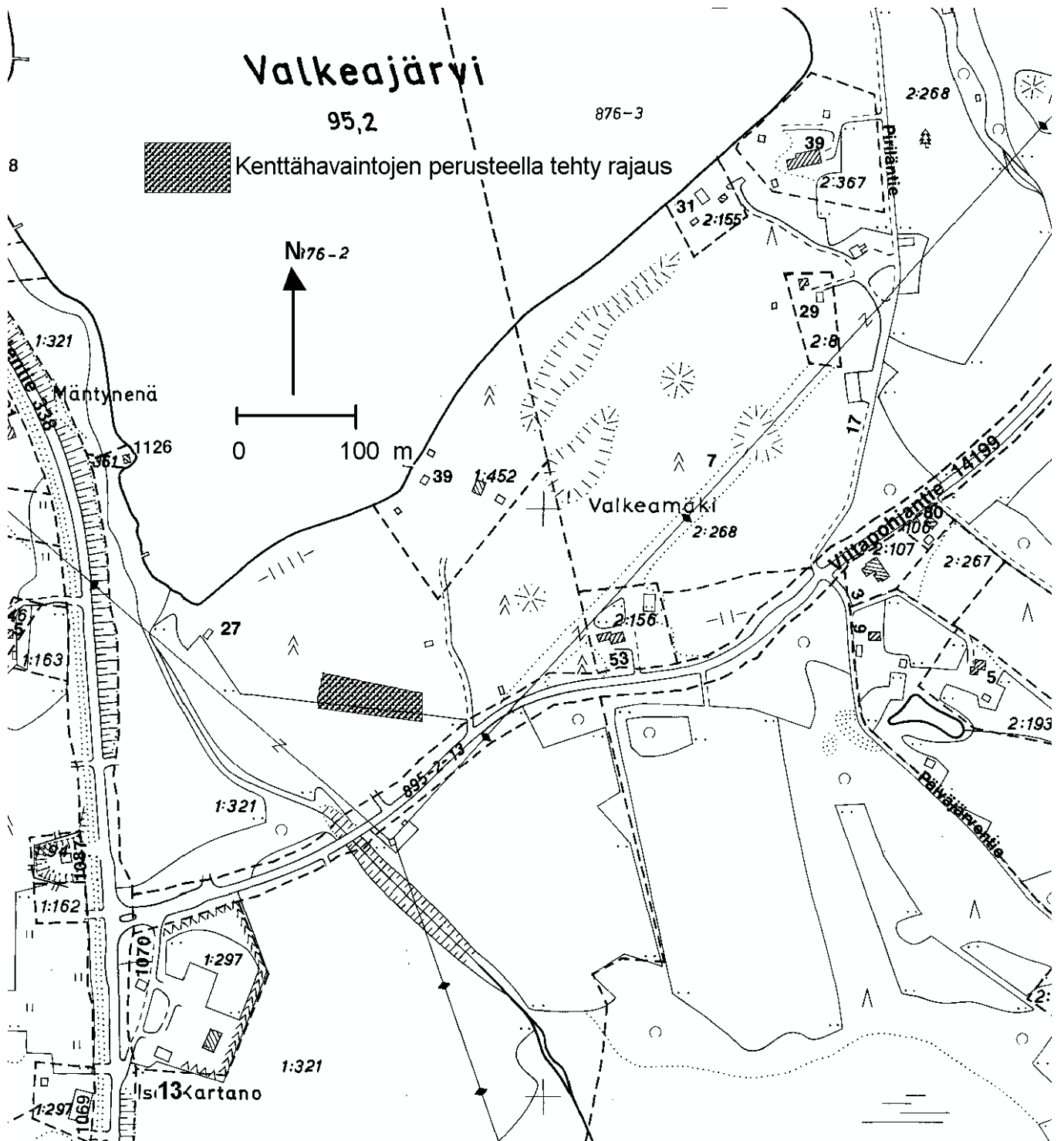
MK 1: 20 000

(Perus Cd Häme, versio 2006, © Maanmittauslaitos/PiSa lupa /020/2006)

15. Tampere (Teisko) Sisaruspohja, **Valkeamäki SW-rinne**
(rakenne, kivilatomus – historiallinen)

Kartta 2.

Piirt. Hanna-Leena Salminen, pohjana Tampereen kaupungin virastokartta MK 1: 5000

Lähteet

Arkistolähteet

Rajala, Ulla (Nurminen, Teija) 1995. *Tampereen kaupungin inventointi 1994*. Kenttätyöt Teija Nurminen, kertomus Ulla Rajala. Tampereen museot. Museoviraston arkeologian osaston arkisto.

Suni, Maarit 1975. Tampereen Teiskon, Tottijärven, Valkeakosken ja Viljakkalan inventointi. Museoviraston arkeologian osaston arkisto.

Painettu lähdeaineisto

Arajärvi, Kirsti 1954. *Messukylän – Teiskon – Aitolahden – historia*. Tampereen kaupunki, Teiskon ja Aitolahden kunnat.

Niukkanen, Marianna 2000. Asutus- ja elinkeinohistoriallisten muinaisjäännösten inventointi. (Maaranen, Päivi, Kirkinen Tuija toim.) *Arkeologinen inventointi. Opas inventoinnin suunnitteluun ja toteuttamiseen*. Museovirasto. s. 208-219

Pirkanmaan kiinteät muinaisjäännökset 2005. Pirkanmaan maakuntamuseo.

Salo, Unto 1988. Tampereen esihistoria. (Alhonen & Salo & Suvanto & Rasila). *Tampereen historia I. Vaiheet ennen 1840-lukua*. Tampereen kaupunki. s. 51-160

Suvanto, Seppo 1988. Talonpoikainen Tampere keskiajalta 1600-luvun puoliväliin. (Alhonen & Salo & Suvanto & Rasila). *Tampereen historia I. Vaiheet ennen 1840-lukua*. Tampereen kaupunki. s. 161-313

Muut lähteet

<http://www.tampere.fi/kaupunkisuunnittelu/kaavoitus/yleiskaavoitus/sisaruspohja.html>

TAMPERE HIRVINIEMI JA SISARUSPOHJA. OSAYLEISKAAVA-ALUEIDEN
ARKEOLOGINEN INVENTOINTI 2007

LUETTELO MUSTAVALKONEGATIIVEISTA

Kuvannut Hanna-Leena Salminen
Luettelointi Museoviraston arkeologian osaston kokoelmiin
144819 - 144841

Kuvan numero	Kuvan aihe	Kuvaus-suunta	Pvm 2007
144819	Hirviniemi, Uusi-Köllä kivirakenne, rajakivi.	SE-NW	5.10.
144820	Hirviniemi, Kiikkinen 2, kuoppa- ja kiviröykkiöalue. Mahdollinen soran/hiekanottoalue.	S-N	5.10.
144821	Hirviniemi, Junkkarin W-NW-pelto, löytöpaikka. Kuvattuna Keson kivikautisen asuinpaikalta.	NW-SE	5.10.
144822	Hirviniemi Keso, koekuoppa 1. Aikaisemmissa tutkimuksissa löydetyn kivikautisen asuinpaikan NE-puolelle kaivetun koekuopan pohjataso.	SW-NE	5.10.
144823	Hirviniemi Keso. Tarkastettu peltoalue, Keson kivikautisen asuinpaikan E-puolella.	N-E	5.10.
144824	Hirviniemi Kiikkinen, yleiskuva todennäköisestä talonpaikasta. Pappilan pihapiiriä lännessä rajaava kuusiaita kuvassa oikealla.	SE-NW	8.10.
144825	Hirviniemi, yleiskuva, kuvattuna pappilan E-puolen peltoalueelta kohti kuusiaitaa, Pappilan pää-rakennus kuusiaidan takana.	E-W	8.10.
144826	Hirviniemi, Kiikkinen, yleiskuva kuvattuna peltoalueelta kohti Pappilan pihapiiriä ja kuusiataa. Silmämääräisen maaston tarkastelun perusteella potentiaalisin talonpaikka.	SE-NW	8.10.
144827	Hirviniemi, Kiikkinen, yleiskuva pellolta kohti metsäsaarekettä. Mahdollinen soranottoalue sijaitsee metsäsaarekkeen takana.	N-S	8.10.
144828	Hirviniemi Ruokonen, yleiskuva, talonpaikka. Kuvattuna Aitoniementieltä.	NW-SE	8.10.
144829	Hirviniemi Ruokonen, yksi peltosaarekkeen selkeimmistä kiviröykkiöistä. Kiviröykkiö voi olla peltoraunio tai jäännös rakennuksesta.	W-E	8.10.

144830	Hirviniemi Ruokonen, yleiskuva. Vanha talonpaikka kuvan keskivaiheilla pelto- saarekkeen tienoilla. Kuvan taustalla Ruokosen nykyiset rakennukset Aitoniementien pohjoispuolella, oikeassa laidassa vanhan kivenavetan pääty.	S-N	8.10.
144831	Hirviniemi Ruokonen, yleiskuva Ruokosen nykyisen taloryhmän W-puolen peltoalueen W-puolella metsäisellä rinteellä sijaitsevalta kuoppa- ja kiviröykkiöalueelta.	S-N	8.10.
144832	Hirviniemi Ruokonen 2, yleiskuva Ruokosen nykyisen taloryhmän W-puolen peltoalueen W-puolella metsäisellä rinteellä sijaitsevalta kuoppa- ja kiviröykkiöalueelta. 2 muista erillään sijaitsevaa hieman pienempää kuoppaa.	E-W	8.10.
144833	Hirviniemi, Ruokonen 2, kiviröykkiö Ruokosen nykyisen taloryhmän W-puolen peltoalueen W-puolella metsäisellä rinteellä sijaitsevalta kuoppa- ja kiviröykkiöalueelta.	S-N	8.10.
144834	Hirviniemi, Ruokonen 2, yleiskuva Ruokosen taloryhmän W-puolen peltoalueen W-puolella metsäisellä rinteellä sijaitsevalta kuoppa- ja kiviröykkiöalueelta.	S-N	8.10.
144835	Sisaruspohja, Iso-Kartanon tunnettu kivikautinen asuinpaikka. Kuvattuna Sisaruspohjantieltä.	NW-SE	10.10.
144836	Sisaruspohja, Lahdentausta, myllynpaikka. Yleiskuva.	SW-NE	10.10.
144837	Sisaruspohja, Piriläntie E. Kivikautinen asuin- tai pyyntipaikka vanhalla Näsijärven rantaterassilla. Alue, jolta tuli eniten löytöjä, peltosaarekkeen ja pellon E-reunan välissä terassin päältä.	SW-NE	24.10.
144838	Sisaruspohja, Piriläntie E. Kivikautinen asuin- tai pyyntipaikka vanhalla Näsijärven rantaterassilla.	SW-NE	24.10.
144839	Sisaruspohja, Ala-Pärri, pihapiiri. Kuvattuna Ala-Pärrin tien W-puolella olevan kallion laelta. Kallion juurelta W-puolelta löydettiin muutama kvartsi-iskos.	S-N	24.10.
144840	Sisaruspohja, Ala-Pärri. Talolle johtavan Ala-Pärrin tien W-puolen peltoalueella ja kallio jonka edustalta löydettiin muutama kvartsi-iskos.	NW-SE	24.10.

144841	Sisaruspohja, Lahdentausta, myllynpaikka. Yleiskuva kohti myllynpaikkaa kuvattuna Viitapohjantieltä	E-W	24.10.
--------	---	-----	--------

TAMPERE HIRVINIEMI JA SISARUSPOHJA. OSAYLEISKAAVA-ALUEIDEN
ARKEOLOGINEN INVENTOINTI 2007

LUETTELO DIGITAALISISTA KUVISTA

Kuvannut Hanna-Leena Salminen
Luetteloitu Pirkanmaan maakuntamuseon kokoelmiin
1 - 47

Kuvan numero juokseva/ tiedosto	Kuvan aihe	Kuvaus- suunta	Pvm 2007
01/0103	Hirviniemi, tarkastettua peltoaluetta Vanhan- Köllin talon SW-puolella.	W-NE	4.10.
02/0104	Hirviniemi, Uusi-Kölly, kivirakenne. Rajakivi.	SE-NW	5.10.
03/0107	Hirviniemi, Kiikkinen 2, kuoppa- ja kiviröykkiöalue. Mahdollinen soran/hiekanottoalue.	S-N	5.10.
04/0111	Hirviniemi, Junkkarin W-NW-pelto, kivikautinen löytöpaikka. Kuvattuna Keson kivikautiselta asuinpaikalta.	NW-SE	5.10.
05/0112	Hirviniemi Keso. koekuoppa 1. Aikaisemmissa tutkimuksissa löydetyn kivikautisen asuinpaikan NE-puolelle kaivetun koekuopan pohjataso.	SW-NE	5.10.
06/0114	Hirviniemi Keso. Tarkastettu peltoalue, Keson kivikautisen asuinpaikan E-puolella.	N-E	5.10.
07/0119	Hirviniemi Kiikkinen, yleiskuva todennäköisestä talonpaikasta. Taustalla näkyvä punainen rakennus on pappilan pihan aitta.	SE-NW	8.10.
08/0120	Hirviniemi Kiikkinen, yleiskuva todennäköisestä talonpaikasta, oikeassa reunassa pappilan piha- piirin vanha aitta ja keskellä pappilan kuusiaidan pää.	S-N	8.10.
09/0123	Hirviniemi Kiikkinen yleiskuva, kuvattuna pappilan E-puolen peltoalueelta kohti kuusiaitaa, Pappilan päärakennus kuusiaidan takana.	E-W	8.10.

10/0123	Hirviniemi Kiikkinen, yleiskuva pelloilta kohti metsäsaarekettä. Mahdollinen soran/hiekanottoalue sijaitsee metsäsaarekkeen takana.	N-S	8.10.
11/0125	Hirviniemi Ruokonen, yleiskuva. Talonpaikka. Kuvattuna Aitoniementieltä.	NW-SE	8.10.
12/0126	Hirviniemi Ruokonen, yksi peltosaarekkeen selkeimmistä kiviröykkiöistä. Kiviröykkiö voi olla peltoraunio tai jäännös rakennuksesta.	W-E	8.10.
13/0128	Hirviniemi Ruokonen, yleiskuva. Vanha talonpaikka kuvan keskivaiheilla pelto- saarekkeen tienoilla. Kuvan taustalla Ruokosen nykyiset rakennukset Aitoniemen tien pohjoispuolella ja oikeassa laidassa vanhan kivinavetan pääty.	S-N	8.10.
14/0134	Hirviniemi, Ruokonen 2, yleiskuva Ruokosen nykyisen taloryhmän W-puolen peltoalueen W-puolella metsäisellä rinteellä sijaitsevalta kuoppa- ja kiviröykkiöalueelta.	S-N	8.10.
15/0133	Hirviniemi, Ruokonen 2, kiviröykkiö Ruokosen nykyisen taloryhmän W-puolen peltoalueen W-puolella metsäisellä rinteellä sijaitsevalta kuoppa- ja kiviröykkiöalueelta.	S-N	8.10.
16/0136	Hirviniemi, Ruokonen 2, yleiskuva Ruokosen nykyisen taloryhmän W-puolen peltoalueen W-puolella metsäisellä rinteellä sijaitsevalta kuoppa- ja kiviröykkiöalueelta.	S-N	8.10.
17/0139	Sisaruspohja, Iso-Kartanon tunnettu kivikautinen asuinpaikka. Kuvattuna Sisaruspohjantieltä.	NW-SE	10.10.
18/0142	Sisaruspohja, Valkeamäki SW-rinne. Kivilatomus, todennäköisesti peltoraunio. Värmälän kivikautisen asuinpaikan NE-puolella sijaitsevan Valkeamäen alarinteellä.	SE-NW	10.10.
19/0143	Sisaruspohja, Lahdentausta, yleiskuva vanhan myllyn paikasta.	SW-NE	10.10.
20/0146	Sisaruspohja, Lahdentausta, myllyn paikka. Vanha hajonnut myllynkivi.		10.10.
21/0149	Sisaruspohja, Lahdentausta, yleiskuva myllypuron paikoin muokatusta uomasta.	SE-NW	10.10.

22/0156	Sisaruspohja, Lahdentausta, yleiskuva myllyn alueesta, mahdollinen rakenteen jäännös, teikki myllynkiven keskellä.	SW-NE	11.10.
23/ 0153	Sisaruspohja, yleiskuva Sisaruspohjan itärannalta kohti Vattulan kylän, Vattulan talontonttia.	E-W	11.10.
24/ 0160	Sisaruspohja, Kukonjärvestä Matehisen-lahteen laskevan joen E-puolinen pelto. Koekuoppa 1, pohjataso noin 30 cm.	NW-SE	24.10.
25/0161	Sisaruspohja, Piriläntie E. Kivikautinen asuin- tai pyyntipaikka vanhalla Näsijärven rantaterassilla. Alue, jolta tuli eniten löytöjä, peltosaarekkeen ja pellon E-reunan välistä terassin päältä.	SW-NE	24.10.
26/0163	Sisaruspohja, Piriläntie E. Kivikautinen asuin- tai pyyntipaikka vanhalla Näsijärven rantaterassilla.	SW-NE	24.10.
27/0165	Sisaruspohja Kukonjärvestä Matehisen-lahteen laskevan joen E-puolinen pelto. Koekuoppa 2, pohjataso noin 35 cm.	N-S	24.10.
28/0168	Sisaruspohja, Ala-Pärri, pihapiiri. Kuvattuna Ala-Pärrin tien W-puolella olevan kallion laelta. Kallion juurelta W-puolelta löydettiin muutama 3 kvartsi-iskosta.	S-N	24.10.
29/0169	Sisaruspohja, Ala-Pärri. Ala-Pärrin tien W-puolen peltoalue ja kallio, jonka edustalta löydettiin 3 kvartsi-iskosta.	NW-SE	24.10.
30/ 0171	Sisaruspohja, Ala-Pärri. Talolle johtavan Ala-Pärrin tien W-puolen peltoalueelle tehdyn koekuopan pohjataso noin 35 cm.	SE-NW	24.10.
31/0173	Sisaruspohja, Ala-Pärri, peltoraunio. Noin 2 m halkaisijaltaan ja 0,5 m korkea rökkiö, lähellä Ala-Pärrin tien E-puolen pellon reunaa kallion päällä.	NW-SE	24.10.
32/0176	Sisaruspohja, Lahdentausta, yleiskuva peltoalueesta vanhan myllynpaikan lähellä. Myllyn sijaitsee kuvan keskellä olevan sähkötolpan kohdalla pellolta alaspäin viettävän rinteiden alapuolella Myllypuron E-puolella.	S-N	24.10.
33/0181	Sisaruspohja Pohtola, ryhmäkylän tontin nykyisiä rakennuksia. Kuvattuna Sisaruspohjantieltä.	NW-SE	24.10.

34/0183	Sisaruspohja Pohtola, ryhmäkylä tontin nykyisiä rakennuksia, keskeltä puiden takaa näkyy Pärrin tilan päärakennus. Kuvattuna Sisaruspohjantieltä	NW-SE	24.10.
35/0184	Sisaruspohja Pohtola, ryhmäkylän tontin aluetta. Kuvattuna Sisaruspohjantieltä.	NW-SE	24.10.
36/0185	Sisaruspohja Vattula Vattula, talon tontin aluetta. Kuvattuna Vattulantieltä.	SW-NE	24.10.
37/0186	Sisaruspohja Vattula Ylinen, talon tontin aluetta. Kuvattuna Vattulantieltä.	NE-SW	24.10.
38/0187	Sisaruspohja, Vattula Ylinen, talon tontin aluetta, nykyisiä tilakeskuksen rakennuksia.	S-N	24.10.
39/ 0189	Sisaruspohja, Moisio. Kuvattuna Vattulantieltä.	NW-SE	24.10.
40/ 0190	Sisaruspohja, Värmälä Pirilä, yksinäistalon tontin aluetta. Kuvattuna Piriläntieltä.	S-N	24.10.
41/0191	Sisaruspohja, Värmälä Pirilä, yksinäistalon tontin aluetta. Kuvattuna Piriläntieltä.	S-N	24.10.
42/0194	Hirviniemi, ryhmäkylä. Junkkarin nykyinen tilakeskus, kuvattuna Junkkarintieltä.	W-E	24.10.
43/0195	Hirviniemi, ryhmäkylä. Junkkarin nykyinen tilakeskus, kuvattuna Junkkarintieltä.	W-E	24.10.
44/0196	Hirviniemi, ryhmäkylä. Vanha-Kölli päärakennus, kuvattuna Junkkarintieltä.	N-S	24.10.
45/0197	Hirviniemi, ryhmäkylä. Junkkarin tilan rakennuksia, keskellä oleva keltainen talo päärakennus, kuvattuna Junkkarintieltä.	E-W	24.10.
46/0200	Hirviniemi Keso 3, yksinäistalon tontti. Kuvattuna Junkkarintieltä, tien edessä olevalla pellolla Junkkari W-NW pelto,kivikautinen löytöpaikka. Kilunpohjan N-puolen peltoalueella Keso 1 ja 2 kivikautiset asuinpaikat.	S-N	24.10.
47/0202	Hirviniemi Keso 3, yksinäistalon tontti. Aitoniementie on rakennettu talontontin läpi. Kuvattuna Aitoniementieltä.	E-W	24.10.